

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

108

Anul 11

septembrie-
octombrie 2018

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Golden Autumnal

Isaac Levitan

Climate literare

Semnează în acest număr

Nicolae Labiş/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului...4
Ion Iancu Vale/ Poeme...5
Dragoş Niculescu/ „, Umanismul, un program infinit”...6
Dorel Shor/ Gafe neintenţionate...8
Vilia Banţa/Poeme...9
George Toma Veseliu/ Dumitru Copilu Copilin...10
George D. Piteş/ Poeme
Gheorghe Andrei Neagu/ Tristeţea lui Dumnezeu...13
George Petrovai/ Doctorul Iura Jivago/...15
Nicolae Măţcaş/ Epigrame...17
Anton Găgiu/ Omul, satul şi raiul... 18
Emilia Dănescu/ Poeme...19
ITHACA/ Colaj liric...20
Ion Teodor Palade/ Caet de şcolar...21
Lelia Mossora/ Poeme...22
George Roca/ Păcatul traducerilor neprofesioniste...23
Costel Baboş/ Genunchere...24
Daniel Ioniţă/ Poeme...25
Octavian Lupu/ Libertatea individului...26
Dacina Dan/ Poeme...27
Lucian Gruia/ In pas cu timpul...28
Vasile Hatos/ Paradisuri culturale...29
Nicolae Nicoară Horia/ Poeme...30
Paul Leibovici/ Minciuni adevărate...31
Harry Ross/Gânduri rebele...32
Domnica Vărzaru/ Poeme...33
Ion Catrina/ Anecdote cu scriitori...34
Emil Proşcan/ Mântuire...35
Alex Ştefănescu/ Scripta manent...37
Heidi Simon/ Cerbul de aur...39

INFO CLIMATE

Coperta 1

„Golden autumnal”
de Isaac Levitan

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIŞTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI
RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022)

Redacţii asociate - România:

Bacău, Bistriţa, Braşov, Cluj-Napoca, Bucureşti, dev,
Focşani, Iaşi, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olăneşti, Dragnea, Ploieşti.
Alte ţări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveţia, Franţa, Germania, Gibraltar, Israel,
Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova,
Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor şef: Ion Iancu Vale

Redactor şef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacţional: Anton Găgiu, Emil Stănescu, George Piteş,
Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu,
Florea Turiac, Gabriel Mihalache

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârţă
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălaşa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Giju, Dimitrie Grama, Maximca Gras, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Menuţ Maximinian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureşan, Ştefan Lucian Mureşanu, Florin Vărlan Neamţu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluţiu Sonnenberg, Al. Florin Ţene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Muşetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală şi Prietenie „LANOI ACASĂ” Târgovişte ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovişteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

Moartea căprioarei

Seceta a ucis orice boare de vânt.
Soarele s-a topit și a curs pe pământ.
A rămas cerul fierbinte și gol.
Ciuturile scot din fântână nămol.
Peste păduri tot mai des focuri, focuri
Dansează sălbătice, satanice jocuri.

Mă iau după tata la deal printre târșuri,
Și brazi mă zgârie, răi și uscați.
Pornim amândoi vânătoria de capre,
Vânătoria foametei în munții Carpați.
Setea mă năruie. Fierbe pe piatră
Firul de apă prelins din cișmea.
Tâmpla apasă pe umăr. Pășesc ca pe-o
altă
Planetă, imensă, străină și grea.

Așteptăm într-un loc unde încă mai
sună,
Din strunele undelor line, izvoarele.
Când va scăpa soarele, când va licări
luna,
Aici vor veni în șirag să se-adape
Una câte una căprioarele.

Spun tatii că mi-i sete și-mi face semn
să tac.
Amețitoare apă, ce limpede te clatini!
Mă simt legat prin sete de vietatea care
va muri
La ceas oprit de lege și de datini.

Cu foșnet veștejit răsuflă valea.
Ce-ngrozitoare inserare plutește-n
univers!
Pe zare curge sânge și pieptul mi-i roșu,
de parcă
Mâinile pline de sânge pe piept mi
le-am șters.

Ca pe-un altar ard ferigi cu flăcări
vineții,
Și stelele uimite clipiră printre ele.
Vai, cum aș vrea să nu mai vii, să nu mai
vii,
Frumoasă jertfă a pădurii mele!

Ea s-arată săltând și se opri
Privind în jur c-un fel de teamă,
Și nările-i subțiri înfiorară pa
Cu cercuri lunecoase de aramă.

Sticlea în ochii-i umezi ceva nelămurit,
Știam că va muri și c-o s-o doară.
Mi se părea că retrăiesc un mit
Cu fata prefăcută-n căprioară.
De sus, lumina palidă, lunară,
Cerne pe blana-i caldă flori stinse de
cireș.

Vai, cum doream ca pentru-ntâia oară
Bătaia puștii tatii să dea greș!

Dar văile vuiră. Căzută în genunchi,
Își ridicase capul, îl clătină spre stele,
Îl prăvăli apoi, stârnind pe apă
Fugare roiuri negre de mărgel.
O pasăre albastră zvâcnise dintre
ramuri,
Și viața căprioarei spre zările târzii
Zburase lin, cu țipăt, ca păsările
toamna

Când lasă cuiburi sure și pustii.
Împleticit m-am dus și i-am închis
Ochii umbroși, trist străjuind de coarne,
Și-am tresărit tăcut și alb când tata
Mi-a șuiert cu bucurie: - Avem carne!

Spun tatii că mi-i sete și-mi face semn
să beau.
Amețitoare apă, ce-ntunecat te clatini!
Mă simt legat prin sete de vietatea care
a murit

La ceas oprit de lege și de datini...
Dar legea ni-i deșartă și străină
Când viața-n noi cu greu se mai anină,
Iar datina și mila sunt deșarte,
Când soru-mea-i flămândă, bolnavă și
pe moarte.

Pe-o nară pușca tatii scoate fum.
Vai fără vânt aleargă frunzarele duium!
Înalță tata foc înfricoșat.
Vai, cât de mult pădurea s-a schimbat!
Din ierburi prind în mâini fără să știu
Un clopoțel cu clinchet argintiu...
De pe frigare tata scoate-n unghii
Inima căprioarei și rărunchii.

Ce-i inimă? Mi-i foame! Vreau să
trăiesc, și-aș vrea...
Tu, iartă-mă, fecioară - tu, căprioara
mea!
Mi-i somn. Ce nalt îi focul! Și codrul, ce
adânc!
Plâng. Ce gândește tata? Mănânc și
plâng. Mănânc!

Nicolae Labiș

Albatrosul ucis

Când dintre pomi spre mare se răsucise
vântul,
Și-n catifeaua umbrei nisipul amorțea,
L-a scos un val afară cu grijă așezându-l
Pe-un cimitir de scoici ce strălucea.

La marginea vieții clocotitoare-a mării
Stă nefiresc de țeapăn, trufaș, însă
răpus.
Privește încă parcă talazurile zării
Cu gâtul galeș îndoit în sus.

Murdare și sărate-s aripile-i deschise,
Furtuna ce-l izbise îi cântă-un surd
prohod,
Lucesc multicolore în juru-i scoici ucise
Al căror miez căldurile îl rod.

De valuri aruncate pe țărnul sec și tare
Murira fără luptă sclipind acum bogat.
Le tulbură lumina lor albă, orbitoare,
Aripa lui cu mâl întunecat.

Deasupra țipă-n aer dansând în salturi
bruste,
Sfidând nemărginirea, un tânăr
pescăruș.
Războinicul furtunii zvârlit între
moluște
Răsfrânge-n ochiu-i stins un nou urcuș.

Când se-ntetește briza aripa-i
se-nfioară
Și, renviat o clipă de-un nevăzut
îndemn,
Îți pare că zbura-va din nou, ultima
oară,
Spre-un cimitir mai sobru și mai demn.

În căutarea Adevărului (28). Drumul de urmat

Experiența care o trăim pe Pământ în timpul vieții materiale nu reprezintă decât o arvună a învierii, "un salt peste moarte", iar existența noastră să reprezinte un DAR (CHEMARE) către DUMNEZEU.

Părintele Constantin Galeriu

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Pe 21 noiembrie 2018 se implinesc 100 de ani de la nașterea unuia dintre cei mai importanți duhovnici ai ortodoxiei române, preot și profesor de teologie, Constantin Galeriu. S-a născut într-o zi de sărbătoare, intrarea în biserică a Maicii Domnului. De mic copil a pornit în căutarea luminii care trebuia să fie pe undeva „alminteri nu am tânji după ea ! Suntem făcuți de ea !”, și a pornit spre aventura cunoașterii. Nu s-a oprit niciodată din această aventură, cu toate că trebuia să treacă prin multe domenii ale științelor și să destăinuie misterele ascunse ale cărților sfinte. Jertfa, ca temei al învierii, cum el însuși a spus-o, a fost pasiunea lui de o viață. Nu pregeta să rupă din timpul său, chiar la bătrânețe, pentru a răspunde oricărei chemări, fie că era din partea unui om simplu, fie din partea unuia important. Modestia și eleganța cu care se distingeau îl făceau inconfundabil. Ca preot, ca duhovnic, profesor sau orator, Părintele Constantin Galeriu a înălțat o ștachetă greu de atins pentru majoritatea oamenilor, preoți și oameni de știință sau

cultură din România. Părintele Constantin Galeriu a crescut o dată cu România modernă, cu mari oameni de cultură și de știință printre care: Mircea Eliade, Constantin Noica, Nicolae Paulescu, Henri Cuandă, Constantin Brâncuși și alții. În aceeași perioadă, după multe frământări și căutări îndelungate, știința, prin fizica modernă, a început să progreseze într-o nouă direcție, care a apropiat-o enorm de convingerea Teologiei și spiritualității răsăritene că materia poate fi transformată, sfințită și îndumnezeită, întrucât spiritul este interior materiei și nu sunt demarcații stricte între materie și spirit, respectiv, între natură și har. În esență, materia se înrudește cu lumina, se naște din lumină, generează lumină și poate fi transformată. Academicianul Mihai Drăgănescu, președinte al Academiei Române, ne vorbește în „Inelul lumii materiale”, despre lumina creată și necreată și despre transformarea luminii în materie. De asemenea și Părinții răsăriteni vorbesc de posibilitatea sfințirii materiei sau chiar de o materie sfântă. Părintele Constantin Galeriu a dus această temă aproape de perfecțiune după multe studii și cercetări, dar mai ales prin credință. Taina luminii și existența celor trei lumini din univers este descrisă și prezentată, nu întâmplător în anul 2000, cu prilejul învierii domnului (Conferința Părintelui Galeriu în Anaheim, Los Angeles, în anul 2000 la Biserica Adormirea Maicii Domnului). „Nimic nu este întâmplător, totul este proniator !”,

Așa ne spunea părintele Galeriu de fiecare dată când apăreau evenimente noi, inclusiv cunoștințe noi. Ce ne spune Părintele Constantin Galeriu despre lumină? . Există două lumini create pe care Dumnezeu, Creatorul, le-a trimis în întregul univers. Aceste lumini au contribuit la evoluția universului material. A treia lumină este o lumină necreată, o lumină ascunsă, care cuprinde întregul și poartă informația adevărată despre lume, despre evoluția universului, despre apariția unor ființe inteligente raționale, dar și cu conștiință. Pe planeta noastră numai omul poate avea acces la toate cele trei lumini, inclusiv la lumina necreată, el fiind o ființă vie, conștientă de ceea ce se întâmplă în univers. Explicațiile, forma de exprimare și gesticulațiile Părintelui Constantin Galeriu sunt însoțite de o aură specifică, părând că acesta a trecut printr-o poartă a timpului, dincolo de noi (<https://www.youtube.com/watch?v=qMUHoGoU2hk>). Nu putem merge în Adevăr decât în lumină!. Există în fiecare dintre noi o cerință fundamentală, aceea de a avea o viziune unificatoare și coerentă asupra lumii. În lipsa unei asemenea viziuni, omul, spiritul uman cade în anxietate și schizofrenie. Materia și rațiunea sunt finite într-un univers creat. În acest univers infinit, dar totuși limitat, omul a cercetat, a cotrobăit, a sistematizat și a organizat toate domeniile cunoașterii fizice, materiale. Știința s-a folosit de cei doi ochi, ochiul fizic și ochiul rațiunii ca să aducă o

→ Continuare în pag. 5

Poeme

de Ion Iancu Vale

Noi, capul și sabia

ea se face sabie
când mă întâlnește
ca să fie dreaptă întru-totul
tăiș îi sunt cuvintele
și gesturile și privirile
pe care le descoperă
în fiecare clipă a revederii
decapitându-mă cu o tandrețe
de care nu a avut parte
nici un Carol și nici un Ludovic
al neștiucâtelea
duce apoi acasă
într-un coș cu flori
capul meu neîncoronat
capul meu frumos
nesătul de sabia iubitei
de lumina tăișului ei

Nostalgie

când steaua nordului
îți apare noaptea de noapte
în vis
și îți auzi călcâiul
tot mai prelung scâncind
când piramidele rezeamă

mai departe timpul
când pomi cu fructe mango
înfloresc ca întotdeauna
și când în toate diminețile
soarele răsare din aceeași parte
ce greu e să știi
că atâtea vapoare
ridică ancora în fiecare zi

Ea era femeia

ea era femeia care
îl mângâia noaptea,
pe părul mirosind
a vise reavene și liniștite
ea era femeia care
îi aducea la pat
cupa de nadir aburind
din care o sorbea și pe ea
ca pe o licoare vrăjită
ea era femeia care
îl primea în sufletul ei
pentru a-și prânzi
netulburat zenitul
mereu altul
mereu mai înalt

Pregătire de plecare

mai matinal decât dimineața
i-am spus e timpul pregătește-te
Duminică a zborurilor mele
ea m-a rugat să o ajut la îmbrăcat
atunci i-am pus cercei licăritori
în urechile-i de smalt parfumat
să îi ghicesc și să îi adulesc

de departe și pe întuneric făptura
i-am caligrafiat numele
pe sânii toropiți de dragoste
să nu-i uite gura mea silabele
i-am presărat rouă pe pânțele
și i-am descântat pentru rodnicie
ce frumoasă era iubita mea
gătită astfel
fălci de lup ochii mei se făcură
și mi-am zis cu teamă
ea nu trebuie lăsată liberă
ea nu trebuie lăsată...
am zăvorât-o de aceea în mine
și am plecat liniștit în drum

Cu palmele multicolore

moi, palmele ei multicolore
îmi frământă plămada fiorului
până în măduva
cerului meu cutreierat
de păsări speriate
pe un cal fără splină gonesc
biciuind cu sete inserarea stacojii
aibi milă Doamne
și ține-mă trainic în șa
printre atâtea animale de pradă
deodată, să nu mă prăvălesc
ea mă așteaptă la marginea zăpezii
cu palmele multicolore
calde să mă mângâie
să mai pot îndura încă
această lume-haită
din care nici măcar în moarte
nu poți fugi

→ Continuare din pag. 4

viziune unificatoare asupra lumii, prin înțelegerea lucrurilor minerale, a plantelor și a animalelor. Mai puțin știința s-a preocupat de om, de apariția și evoluția vieții. Toate cercetările făcute de știință până acum și de acum încolo sunt limitate, deoarece, omul folosește ca receptori fie cei doi ochi (ochii fizici), fie creierul (sau ochiul minții) care sunt limitați. În schimb, accesul la lumina necreată a omului, care se face numai prin Credință, îi sunt deschise orizonturi nesfârșite ale Adevărului. Între rațiune și Credință nu poate fi dispută, dezbinare,

deoarece ambele sunt ale aceluiași Creator. Când ai o credință nimic nu te zguduie, nimic nu te clatină, poți să vorbești oricui, fie că e savant, fie că e filozof sau politician. Prin credință primim descoperirea Dumnezeiască și o dată cu ea revelația. Există o unitate desăvârșită între rațiune și credință, între lumina creată și lumina necreată. Credința este mai bogată decât rațiunea pentru că credinței i se deschide infinitul Adevărului. Părintele Constantin Galeriu nu s-a lăsat până nu a aflat mai mult decât noi despre misterele vieții, nu a lăsat fără răspuns nici una din provocările vremii prin care a trecut de-a lungul

vieții și ne-a dăruit și nouă, celor chemați, lumină. Avea răspunsuri pentru majoritatea problemelor cu care se confruntau oamenii (<https://www.youtube.com/watch?v=I42xSWFQRG8>). A fost lăsat de lumina Dumnezeiască în care a crezut și s-a făcut lumină. De acolo din cer, unde se află, veghează ca această lume să se transforme într-una mai bună. Urmându-l pe el ne apropiem și mai mult de Dumnezeu. Acesta este drumul de urmat, drumul Credinței. Trebuie doar să credem și poarta spre Adevăr se va deschide.

(Va urma)

„UMANISMUL, UN PROGRAM INFINIT” DE LA FILOZOFIA CULTURII LA CRIZA SUPRAVIEȚUIRII (III)

Dragoș NICULESCU

Continuare din numărul trecut

3. Oboseala unui glob de pământ. Sfirșit sau un nou început.

În cartea „Fragilitatea Europei. Eseuri despre criza culturii europene.” (Ed. Galaxia Gutenberg, 2009), Tereza-Brîndușa Palade – doctor în filozofie și cadru universitar la SNSPA, București, unde predă Etică Politică, Religie și Fundamentalism Religios – se angajează cu succes într-o analiză complexă a crizei Europei, „leagănul umanității”, și, prin aceasta, de fapt, într-o analiză a culturii și umanismului global. Demersul critic sever al domniei sale sondează adânc în conștiința omului european, aflată într-o criză spirituală tot mai tragică, mai profundă, căutînd și dezvăluind rădăcinile de natură filozofică, spirituală, morală, religioasă ale acestei cumplite defectiuni individuale și civilizaționale, colective. Autoarea, extrem de bine orientată, își potențează lucrarea prin fericita alegere a trei anexe definitorii pentru cauza subiectului tratat. Este vorba despre: I. Prelegerea „Filozofia în criza omului European.”, rostită de Edmund Husserl la Viena, în 1935, în plină perioadă a totalitarismului nazist, în care filozoful subliniază rolul pe care filozofia pură (pentru el, fenomenologia transcendențială) l-ar putea juca în concilierea crizei culturii europene a timpului său, criză care pornea, în viziunea sa, de la abandonarea sensului teleologic spiritual al omului European; II. Discursul adresat de Papa Benedict al XVI-lea participanților la întâlnirea rectorilor și profesorilor din

universitățile europene (2007); III. Discursul aceluiași pontif, adresat în septembrie 2008, către lumea culturii, la Colegiul Bernardinilor din Paris. În aceste două discursuri, Suveranul Pontif semnalează, pe de o parte, consecințele extreme ale falsei dihotomii contemporane între teism și umanismul autentic și urgența eradicării tendinței de fragmentare a cunoașterii și a absenței comunicării din școlile actuale, iar pe de altă parte, plecînd de la reluarea originilor teologiei occidentale și a rădăcinilor culturii europene, fundamentala întoarcere la căutarea lui Dumnezeu și la disponibilitatea de a-L asculta – ca obligativități de funcționare și necesități de existență a oricărei culturi veritabile.

În sensul înțelegerii conținutului tematic expus pînă acum în acest studiu, cu dubla sa etapizare temporală (modernă și postmodernă), a finalizării analizei, pînă în actualitatea prezentă, a coordonatelor și specificului său diacronic, odată cu încercarea de stabilire a unor concluzii corelative și prospective, vom evidenția pe scurt temele principale ale acestei importante lucrări. Și nu se poate începe cu altceva în afară de principalul factor distructiv care este mercantilizarea și transformarea culturii umaniste într-un simplu produs comercial, iar a universităților, conduse de interesele unei economii liberale sălbatice și iresponsabile, în niște întreprinderi de profit. Primatul violent și distructiv al finalității economice – absorbția absolvenților de către piața locurilor de muncă – izgonește

cultura umanistă și filozofică, lipsite de o finalitate practică, din programele universitare și, prin aceasta, din cîmpul de interes al conștiinței umane, exilîndu-le, printr-o politică pragmatică organizată, la marginea orizontului gnoseologic, asimilabil și transformator al condiției individuale. Lipsit de unealta deschiderii și funcției filozofice, conștiința este silită la îngustarea viziunii de cîmp, la opacizare și secătuire, iar omul european de azi, stăpîn tot mai nesigur și plăpînd al conștiinței lui, devine o ființă lipsită de identitate, înstrăinată și vulnerabilă în fața asaltului copleșitor al consumului și tehnicii, o ființă tot mai dezumanizată. Iar totul pornește de la pierderea sensului adevărului, de la dominația minciunii celor puternici, aflați sub comanda diavolului, care este „tatăl minciunii”. Noul pragmatism, actuala deturnare sau penetrare a adevărului, în numele unui pozitivism utilitarist, vizînd neobosit profitul, bazîndu-se pe o ignoranță simulată, de fapt pe aversiunea clară față de metafizică și etică, afișînd o superioritate vădită față de cultura clasică a Europei, izbește cu barosul în stîlpii de rezistență ai cupolei strălucitoare de

demnitate, de sete de cunoaștere, de înălțare și, finalmente și esențial, de nevoie arzătoare, organică de transfigurare a condiției sale imanente, limitată și aflată sub forța păcatului, de transcendere la Absolutul pur și incondiționabil. Pierderea sensului adevărului se manifestă prin relativismul omniprezent, preambulul nihilismului, și, din acest punct de vedere, este foarte interesantă, firește, în sens dramatic, observarea paradoxului istoriei, care constă, după aparenta depășire a iraționalității ideologice, a sistemelor totalitare, a nihilismului, a ateismului și disprețului total față de om ale secolului XX, în recrudescența, sub forme și mai subtile, în Occidentul ultimelor decenii, a relativismului ateu, nihilismului și materialismului, care, iată, nu au dispărut odată cu prăbușirea sistemelor totalitare, ci, din contră, au reapărut din plin sub o formă neagresivă, dar perfidă, ascunsă, corozivă și distrugătoare. Ce diferență este, privitor la separația dintre Biserică și Stat, între ceea ce realizează liberalismul și ceea ce a realizat comunismul, sau între ce reușește nefast economismul occidental corupător și expansionist față de economismul doctrinei marxiste?

De aceea, atât de îndreptățit a fost Papa Paul al II-lea să se întrebe cu curaj dacă subiectivismul și permisivismul din lumea occidentală de astăzi, susținute de cultura consumistă și de forțele economice globale, nu sînt "o altă formă de totalitarism", deghizată în amăgitoarele falduri ale democrației. Observarea și experimentarea acestei noi, perfide forme de totalitarism are loc în condițiile secularizării culturii, a instaurării unui "non-umanism" secularizat, care susține despărțirea radicală a rațiunii de credință și a libertății omului față de concepțiile teiste. La aceasta au condus relativismul și nihilismul secolului XX și cultura afirmării unei

lumi fără Dumnezeu. "Supraomul" lui Nietzsche – cel care a proclamat "moartea" lui Dumnezeu – nu își poate fi niciodată propriul principiu creator, producător, în lipsa sacralității, al valorilor, conceptelor, credințelor și instituirilor. Negînd existența Ființei prime, nerecunoscîndu-l actul creator și Planul întemeietor și coordonator, se anulează însuși fundamentul ontologic al Creației, însuși temeiul existențial al ființei umane. Așa cum am spus în capitolele anterioare, ruperea ontologicului de ontic, al ființării de Ființă, nu este posibilă. După război, Albert Camus a recunoscut, într-un discurs ținut în casa lui Malraux, că intelectualii nihilști sînt responsabili de criza valorilor și că tot ei trebuie să redescopere fundamentele ontologice ale valorilor și să-i redea Europei speranța pierdută: "Nu credeți că noi toți sîntem responsabili de criza valorilor? Și că noi toți cei care ne tragem din nietzscheanism, nihilism și materialism istoric ar trebui să delaram public că ne-am înșelat, că există valori morale și că de-acum înainte vom face tot ceea ce este necesar pentru a le întemeia și explica? Nu credeți că acesta ar putea fi începutul oricărei speranțe?". Firește, credința nu îl absolvă pe om de căutarea adevărului, ci tocmai nevoia căutării adevărului este cea care asigură luciditate și profunzime credinței veritabile, mărturie că aceasta este și dorința și îndemnul tainic al lui Dumnezeu fiind și harul pe care misticii contemplativi, chiar și cei simpli, lipsiți de educație, îl primesc de multe ori, acela de a vorbi despre subiecte sacre în termeni metafizici. Pierderea misterului credinței în Occident și nemaiajungerea credinței Orientului tradiționalist la cauza finală, voința lui Dumnezeu, ci oprirea demersului ei duhovnicesc la faze intermediare, care de multe ori o abat în vocație și spirit, sînt

realități, astăzi, și mai acute ca în 1935, cînd Husserl semnala criza europeană.

3.1. Criza științelor umaniste în contextul înstrăinării de Dumnezeu.

Ideologiile atee – evoluționismul pozitivist, ideologia supraomului, dialectica materialistă orizontală, antropocentrismul suficient – și propovăduitorii lor – Auguste Comte, Nietzsche, Marx, Sartre, Freud și Hegel – sînt făuritorii noii Europe fără suflet, pragmatice, înstrăinate de Dumnezeu și, prin aceasta, de ea însăși. Dacă în 1935, la Viena, Husserl deplîngea criza științelor umaniste și eșecul lor în naturalismul și obiectivismul științelor naturii, astăzi, științele umaniste se află într-o criză și mai profundă decît cea descrisă de Husserl. În căutarea adevărului, omul european a pierdut sensul teleologic spiritual, a pierdut puterea de stăpînire a gîndirii pure, spiritul teoretic al filozofiei pure a grecilor, liniștea și deschiderea funcției contemplative – formă a inteligenței care poate surprinde totalitatea, fără a se lăsa abătută de segmente parțiale, secundare – așezînd în locul lor gîndirea logico-matematică – sigură pe ea însăși, dar reducăționistă, formalismul dialectic – în care s-a închis filozofia analitică contemporană, și utilitarismul – care a devenit rațiunea de a fi a acestor științe, funcția cognitivă a științelor umaniste, pe care Husserl și Dilthey o leagă de spirit, pierzîndu-și legitimitatea. Rolul pe care științele umaniste sînt chemate să îl joace în ieșirea din acest impas, în vindecarea maladiilor spirituale ale societăților și popoarelor, nu poate fi însă îndeplinit de fenomenologia transcendentală, pe care convingerea lui Husserl o propune. Și aceasta pentru că știința husserliană, fenomenologică a spiritului este fondată, prin circumscrierea eu-lui cognitiv lui însuși, pe limitări intrinseci, care o
→ Continuare în pag. 8

SCHIȚE UMORISTICE (119) - GAFE NEINTENȚIONATE

Dorel SCHOR

- Să vedeți ce am pățit aseară, spune Boris Glazpapier, președintele comitetului de bloc. Știți că s-au mutat niște locatari noi de câteva zile, un tip de la primărie sau așa ceva, un domn mai în vârstă foarte onorabil, cu familia. Am considerat că așa e frumos, să le fac o vizită de bun venit, să mă prezint, să știe cui să se adreseze dacă au o nelămurire. Sun la ușă și îmi deschide o tânără frumoasă și zâmbitoare. O întreb dacă tata e acasă și aici e aici, nu era fiica tipului, ci soția lui...

- Ei, se întâmplă, nu e chiar o tragedie, probabil că-s obișnuiți cu asta, e de părere domnul Oîțerman. Când faci o asemenea combinație, îți asumi și anumite riscuri..., ca în orice afacere. Nu există numai avantaje! Cât despre tine, ai o scuză, nu ai intenționat...

- Păi o gafă este prin definiție neintenționată...

- Teoretic, precizează dentistul Kleinergerois. Zilele

trecute Șimon Șeinerovici era la restaurantul „Intermezo” cu o tipă, vroia să-i lase o impresie foarte bună, de intelectual subțire... Și se apropie de masa lor un cunoscut de-al lui care-l întreabă foarte amabil: „Ei, cum sunt supozitoarele pentru hemoroizi pe care ți le-am dat? Te ajută?”.

- Asta e deja ori prostie, ori măgărie...!

- S-a dovedit că nu e nici una, nici alta. Tipul îi împrumutase cu un an în urmă niște bani, iar Șimon îl ducea cu vorba. Ba că e răcit, ba că-l supără stomacul, ba că-i în criză...

- De hemoroizi?

- N-a precizat...

- Uneori o gafă poate fi foarte riscantă, spune Menașe... Îmi amintesc de o întâmplare de prin anii 80, la Fălticeni. Stăteam la o coadă groasă la alimentara, se înserase dar rândul nu înainta. Și lângă noi o doamnă îi spune soțului, îngrijorată: „Dacă nu suntem acasă până la opt, pierdem și astăzi emisiunea de la radio Londra”... Noroc că...

- Și de ce era o gafă? se interesează domnul Oîțerman care e american și nu cunoștea situația de la Fălticeni.

- Păi, precizează Menașe, care nu are nici un chef să-i explice, emisiunea de la radio Londra începea, de fapt, la șapte. Oricum erau în pierdere. Riscau să piardă și rândul degeaba...

→ Continuare din pag. 7

obligă să se oprească la subiectivitatea imanentă a omului, rămânând închisă față de orizontul extrinsec al ființei, orizont însă care o cuprinde în rostul unor determinații universale, fără de care ființa nu poate atinge finalitatea. Dezastruoasa substituție a științelor umaniste, înrudite cu religia și teologia, care îl înalță pe om spre Absolut prin căutarea și contemplarea Divinității, prin ridicarea deasupra condiției și intereselor sale mediocre, cu pragmatismul și relativismul științelor particulare, a dus la absorbția omului de către propriul lui univers practic, de curentul turbionar, amețitor al propriilor pasiuni, de imaginarul simplist, distructiv și manipulator, întreținut de publicitate și mass-media, a dus la abandonarea atitudinii teoretice pure față de realitate, la primatul erudiției cantitative superficiale asupra inteligenței speculative profunde, căutătoare a adevărilor prime, a vanității posesiei asupra

dorinței temeinice de a ști. Deci, îndreptățit este Husserl să așeze și să afirme la originea crizei științelor umaniste europene uitarea rațiunii grecești, a contemplației, a spiritului uimirii filozofice, pe care numai regăsindu-le, întorcându-ne la izvoare, cultura se va putea salva.

Ciudată este însă cotitura pe care a realizat-o Husserl în evoluția gândirii sale teoretice: dacă în lucrarea sa de tinerețe, „Cercetări logice”, el respinge radical idealismul, prezent la timpul său sub forma idealismului neo-kantian, și se angaja în căutarea adevărului obiectiv, cu timpul, confuzia pe care a făcut-o între realism și obiectivism (sau naturalism) l-a determinat să respingă orice explicație și fundamentare empirică a cunoașterii și să adopte calea subiectivismului transcendental, formă a unui idealism solipsist care restricționează capacitatea conștiinței și intelectului la dimensiunea unor evaluări strict personale, individuale și abstrase realităților și determinantelor lumii înconjurătoare, idealism a priori, care, după Kant, Fichte și Hegel, a

impregnat maladiv mentalitatea europeană modernă. Înghețarea în structuri abstracte, intangibile, fără raport cu intențiile, scopurile și fragmentele concrete de existență ale omului, au avut un efect devastator asupra corectei viziuni întregitoare a orizontului vast, care îi integrează ființa, și asupra forței necesare a conștiinței individuale de a ieși din ea însăși, de a se privi, analiza și poziționa din exterior în câmpul spațio-temporal global. Originile acestui idealism păgubitor sînt platonice, Platon fiind idealistul formei, pe care Aristotel, neoprinduse la formă, mergînd pînă la cauza finală, l-a criticat. Discipolii lui Husserl (Conrad-Martins, Edith Stein) au părăsit însă imanentismul, dar nu și metoda fenomenologică. Edith Stein, fosta studentă și asistentă a lui Husserl, descoperind chemarea religioasă obiectivă a omului modern, care nu îi anulează, ci îi confirmă subiectivitatea și libertatea, va trece de la „filozofia egocentrică” (filozofia carteziană a lui ego cogito) la o „filozofie teocentrică”, orientată spre ființa infinită.

Vilia BANȚA

POEMIE

Vilia Banța

Noi scriem poezie

Iarba nu-și mai cuvântă gândurile.
În megafoane urlă buruienile
deasupra nepăsării.
Noi scriem poezie. Nu e rău.
S-a tot scris poezie
și tot de dorul ei
s-a-mbolnăvit cetatea.
Cerber de mucava păzește speranța,
îngeri de gips ne numără-ncet
singurătățile spre seară.

Așteptare

În liniștea aceluia sentiment
în care se risipește noaptea,
între steaua pribegind nepereche
și misterul toamnei sângărânde,

în ochii ei, cu pleoapele trase,
nu cumva să destrame visarea
prin grijile de mâine,

în aripa aprinsă deasupra cenușii,
unde o pasăre sprijină cerul
și neliniștea cu chip de femeie,

totul este așteptare, totul. Și clipa
ne bea prin fereastra deschisă
fără să știm, cu toată lumina
ce ni se lipește de trup.

Dincolo de iluzii

Nu pot gândi fără cuvinte,
nu pot exista fără nesomnul lor
în afara somnului,
în afara trupului
și a grijilor sprijinite
cu trestii unduitoare
de la o zi la alta.

Dincolo de flacăra nimicului,
de clătina ploilor pe ape,
cuvintele-mi lovesc
tăcerea pereților.
Pentru o noapte
poartă numele meu dinlăuntru,
spălat de rugina clipelor
și de iluzii precum
baloane de săpun colorate.

Pentru o noapte
vor fi doar cu mine,
în afara timpului,
în afara somnului,
ascultând respirația lumii
levitând deasupra întâmplărilor,
atemporal, haotic și naiv.

Al cincilea anotimp

Cineva trebuie să plece, se știe,
pentru o pâine amară. Doamne,
superbă-i dezordinea printre
„to be or not to be”,
ireversibilă calea spre seară.
Viața în cârje își sprijină gândul
că alt anotimp,
al cincilea sigur,
chemând la nesupunere, la adevăr,
va sparge idoli falși sub cerul surd,
va secera minciuna
din turnul cel de lene și de somn,
istovind tăcerile prea lungi
și moartea cocoțată indecent
pe muchia ferestrei.

Seară nebună, nebună

Era seară nebună în parc,
se deșirau sub felinare
frunze-amețite de vânt,
săltau fustele scurte
și pletele-n urletul tobelor

pe-o scenă ad-hoc
în iarba uscată;
în nădușeala verii
se lipea de piele
lehamitea vâscoasă
șiroind în praf...

Era seară pestriță în parc
și-o lună apatică, știrbă,
trosneau oasele-asfaltului fiert,
pe fața-i umflată încă jucau
aburii zilei...

Era seară desculță, cu franjuri
subțiri peste umbrele negre;
seară nebună, nebună,
ca o paiată dănțuind în praf
cu ochii deschiși,
seară zornăind a păcat
peste fuga din noi.

Liniște

Auzeam cum pocneau castanele
pe răsufierea serii,
liniștea se cuibărea adânc,
tot mai adânc sub asfalt.
Ca dintr-un fagure stors picura
prin aurul frunzelor
și m-am lăsat învelită
și alinată de aripa ei.
M-am bucurat că noaptea
îmi va fi adăpost,
că la sânul ei voi găsi răgaz
să rămân doar cu mine,
să privesc înlăuntru meu
și să aflu acel ceva
de care să mă sprijin
mai departe.

Și să nu fug ca un copil speriat
că s-a rătăcit în propria-i casă,
singur cu sine și cu promisiunea
că nu va fi uitat acolo.

EMINESCU UNIVERSALUL

Pata albă-revelația divină

George Toma VESELIU

George Toma Veseliu

Continuare din numărul trecut

Am citat această concluzie deoarece printre informațiile statistice Dumitru Copilu-Copillin introduce scurte comentarii, extrase din referințele critice ale unor notorietăți, reprezentând literaturile în care Eminescu a penetrat. Se regăsesc, așadar, printre rânduri asemenea idei sintetizate de Eugen Simion în exegeza eminesciană autohtonă. Ba mai mult, un motiv în plus, comentariul lui Eugen Simion e o introducere în această exegeză a monografului "statistician" Dumitru Copilu-Copillin care, în plus, își propune să abordeze acum spre descifrare aceea „pată albă” din biografia lui Eminescu – 1866-1867 - când adolescentul, după moartea eminentului său profesor Aron (Arune) Pumnul părăsește liceul nemțesc din Cernăuți, îndreptându-se spre Blaj, sub motivația continuării studiilor. Meritul deosebit al acestui studiu este în încercarea de a schimba percepția critică a epocii anteunioniste tratată din perspectiva viziunii globale europene, momentul alcătuirii națiunilor la jumătatea secolului al IX-lea fiind atunci analizat din perspectiva progresului social, creșterea (în viziunea marxistă) a factorului economie-agricultură burgheză, depășirea epocii luminilor. Eșuată în

toată Europa, în felurite moduri, Revoluția de la 1848 nu este în realitate fenomenul prezentat în general, și deformat în special în țările comuniste. Monograful, istoric literar, intră în profunzimea faptului istoric apelând la memorialistica epocilor.

Dumitru Copilu-Copillin, din aproape în aproape, urmărind și încercând să înțeleagă sensul drumurilor lui Eminescu în provinciile românești, exegetul citează copios din Mite Kremnitz, din amintirile acesteia, cumnata lui Titu Maiorescu, care-l vede ca actor, poet, dramaturg, regizor, copist, sufleur colindând Ardealul, Muntenia, Banatul, Moldova, ajungând la Cernăuți apoi prins "ca fugar" la Botoșani și trimis pentru examene la Blaj, acea „Mecca a școlii românești” din Ardeal. Lucruri știute, în genere, și din monografiile ale lui George Călinescu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, George Munteanu. Se observă însă brusc cum inflexibilul cercetător își intră în mâna de povestitor, luând pe cont propriu, sub auspicii ipotetice – sub tensiunea actului critic – momente ale biografiei lui Eminescu pe un segment de cronotopos (1866-1867), cu deosebire Munții Cindrel din Carpații Meridionali. „La propriu, spune Dumitru Copilu-Copillin – precum eroul personificat în nuvela «Geniul pustiu» – ca orice drumeț de țară își luă un băț, petrecu după el o traistă fără de nimic altceva decât cu mândria de a fi poet și cu un carnețel spre a-și însemna cuvinte și expresii. Astfel a străbătut - neobosit și fluierând alene un cântec monoton – drumuri de țară și cărări ce duceau cruciș prin lanuri cu holde mirositoare sau pe cărări pietroase de munte, de acolo coborând spre târguri, poposind prin satele ardeleni, pripășit uneori pe la vreo

Dumitru Copilu-Copillin

casă milostivă. Întreba și afla răspunsuri de la oameni – fiecare din ei cât o comoară de istorii, povești, noutăți – despre viața lor de acum sau din cea trăită atunci la pârjolul '48, pe care le nota, legând prietenii, adăpostindu-se și hrănindu-se ca păsările cerului pe unde și cum se nimerea: «Ca păsări ce zboară / ... peste nemărginirea timpului»" (ms. 1867).

E aici un comentariu narativ, pe structura unui portret poetic. Am putea spune că acest drum are și conotații ezoterice, una este cea a ieșirii din Eul normal, o traversare ocultă spre ceva deocamdată nedefinit, dar intuibil: colectivitatea umană pe care o recercetează, din alte perspective, – o umanitate ritualizată, răbufnind de mitologie autohtonă al cărui exponent se trezește a fi. De asemenea, acest pasaj poate fi fundalul poemului Doina. "Călăuză era drumul cel mare împărătesc, construit de austrieci cu ajutorul populației satelor pe care le traversa pe ruta Cernăuți, Gura Humorului, Câmpulung, Vatra Dornei, iar de aici pe ocolite spre Bistrița, Reghin, Târgu-Mureș, Târnăveni spre ținta ardentă Blajul. Despre acesta de mult aflase că a fost leagănul mișcărilor de eliberare națională și de emancipare culturală

(iluminismul românesc al cărturarilor Școlii Ardelene și revendicările tribunilor „Revoluției românilor din Transilvania”). Posibil ca interesul pentru evenimentele revoluției din 1848 trezit de Aron Pumnul (autoexilatul de la Cernăuți, n. n.) să fi crescut în mintea și sufletul copilului Eminescu din timpul pelerinajului transilvan, ascultând și notând întâmplări din locurile prin care a trecut (unde i-au fost povestite scenele de groază dintr-un sat românesc ars și șters de pe fața pământului, ca atare „transcrise” în *Geniu Pustiu*). Fără drepturi în propria-i țară provincia daco-romană Transilvania, poporul român, în special, de la sate, va da eroi martiri ai luptei naționale, un Horia Cloșca și Crișan, Simion Bărnuțiu, Avram Iancu și alții, iar centrele culturale au avut mentori intelectuali persecutați de „Împărăție”, îndepărtați din funcții, exilați în Polonia (Ion Budai-Deleanu), Petru Maior, Samuel Micu-Klein, Gheorghe Lazăr (fugit la București), Andrei Șaguna, Simion Bărnuțiu (refugiat, arestat și urmărit în Muntenia, Turcia, Italia, în final adăpostit la Viena, unde are premoniția ivirii eroului care „crede în steaua mereu incandescentă a neamului”, aidoma unui „Luceafăr” călăuzitor pentru destinul poporului român – evident fără să-l fi cunoscut, în 1848 - Mihai Eminescu, p. 11). Altfel s-a desfășurat Revoluția de la 1848 în Transilvania decât în Muntenia și Moldova, iar Eminescu înțelegea perfect diferențele și linia unificatoare a fenomenului unității naționale pentru care a și militat până la sacrificiul de martiriu.

În acest cronotop neidentificat Dumitru Copilu-Copillin - la sugestia fizicianului Ioan Câmpan, în cartea sa „Eminescu, magul călător” - sugerează că investigațiile ar putea să descopere metamorfoza miracolului apariției Magului călător în stele „coborât pe pământ” și prefigurând chipul viitorului geniu romantic Mihai Eminescu. Extracția Eului genial eminescian insinuoasă pe bună dreptate e făcută din operă, în spiritul unui mare eminescolog, prof. univ. dr.

Edgar Papu, pentru că Eminescu e întrutotul transferat ca individ social-biologic în operă. George Călinescu, subliniindu-i unicitatea „poetul nepereche” îl prezintă ca pe o instituție, având în vedere această fuziune perfectă a Eului cu Opera: opera fiind El, iar El cu viața lui, cu tot fiind operă.

Și totuși, apare o ipoteză: singurul dintre biografii lui Eminescu, G. Călinescu nu ignoră, precum alții, prin omisiune, „pata albă” din viața tânărului adolescent (septembrie 1866-iulie 1867), înainte cu câteva luni investit cu emblematica semnătură M. Eminescu. Din cartea „Eminescu Universal” aflăm că, dintre biografii, doar Călinescu - referindu-se la acea perioadă a trecerii din Transilvania vasală Austro-Ungariei peste Carpații Meridionali spre România liberă – presupunea: dacă vreodată se va afla unde a fost și ce a făcut în acea perioadă s-ar putea să ne schimbăm viziunea noastră despre Eminescu.

Deși în primele ediții ale ciclului „Eminescu Universal”, autorul dr. Dumitru Copilu-Copillin era preocupat în principal de identificarea dimensiunii universale a poetului prin amplitudinea circuitului universal al operei și ecoul ei în publicațiile periodice și neperiodice, editate în diferite limbi și țări, abia atingând probleme ale motivelor recepționării genialului poet, în această ediție, care îi va urma una aflată în lucru, cercetătorul este interesat chiar începând cu preambulul „Predicții adevărate” (peste 80 de pagini) de definirea personalității poetului universal, aplecându-se asupra cauzelor, șanselor poetului nostru național de a fi corespondent al unor direcții literare, curente (romantism), teme existențiale care-l situează alături de un Dante, Shakespeare, Byron, Goethe, Baudelaire, Tagore și mulți alți poeți geniali ai omenirii. Deși propune, indirect, o teză de doctorat despre acea „pată albă” din biografia acestuia, anul 1866-1867, în fiecare capitol despre receptarea internațională a operei antume și cu precădere postume are ca temă, deși într-un comentariu restrâns reluarea motivelor

percepției operei eminesciene - în diferite culturi ale lumii – fenomenul penetrației operei sale fiind recepționat cu toate impedimentele traducerilor, în periodice și volume antologice mai mari sau mai mici, însoțite de informații privind viața și opera sau comentarii critice care redau aprecierile marilor critici literari români și din alte țări de la sfârșitul secolului XIX și sfârșitul secolului al XX-lea, poetul demonstrând că astăzi opera sa, și mai cu seamă, zone speciale se cer recitate, percepute cu mijloace critice postmoderne.

Astfel că trebuie să-i dăm dreptate lui Pompiliu Constantinescu care, deși vine după George Călinescu, cel care în opinia generală stăpânește complet fenomenul Eminescu, observă o necesitate de aprofundare a operei eminesciene. „Problema fundamentală a criticii față de Eminescu este aceea a caracterizării personalității lui, văzută în structura ei complexă și în valorile ei spirituale. Dacă Maiorescu o redusese la impersonalitate incluzând-o în tipologia genului descris de Shopenhauer, dacă Gherea milita pentru o conversiune spre optimism, ratat din cauza mediului social și economic, dacă Ibrăileanu o aproxima în esența muzicală a metafizicii liricii, dedusă din voința shopenhaueriană, dl. G. Călinescu a fixat-o într-o profundă structură erotică în care se amplifică și din care se amplifică toate trăsăturile sensibilității eminesciene. Centrul solar al personalității lui a fost așadar un erotism instinctiv, arhaic, în jurul căruia se grupează celelalte note. Imaginea critică extrasă din opera eminesciană de Dl Călinescu este de un relief nou, desigur, dar de un relief prea simplificator”. Fără a fi dogmatic, Pompiliu Constantinescu, un spirit lucid, sintetizator de o obiectivitate care înăbușe percepția complexității este totuși un comentator căruia nu-i lipsește viziunea eseistică a imaginii operei încadrând comentariul într-o autocenzură care face școală în critica literară după rapida sa plecare în veșnicie.

Continuare în nr. viitor

SONETE

George D. Piteș

George Piteș

Mă ofilesc

*Mă ofilesc în glastre cu sonete
Uitat de toți și ocolit de muze,
Doar ploile mă mai privesc confuze
De dincolo de foame și de sete.*

*Cu-o rugăciune searbădă pe buze
Înșir statornic rimele cochete,
Deși pe nimeni n-o să mai desfete
Nici munții de-ar cădea în mări obtuze.*

*Când sufletul se vinde în bazare
Și banii se rotesc în necuvinte,
Banalul e banal, și cu tipare*

*Golanii urgisesc și cele sfinte.
Doar eu mai plâng discret în vechi tropare
La geamuri sparte-n suflet și în minte.*

Când trandafirii

*Când trandafirii galbeni dau în floare
Și ning pe noi petalele de ceară,
Vom ști că este iarăși primăvară
În lumea noastră plină de mirare.*

*Când trandafirii galbeni încă-o vară
Ne-adună într-un semn de întrebare,
Uităm că viața este trecătoare
Și-ntindem mâna pentru-a doua oară.*

*Când trandafirii galbeni peste lume
Destine din destine înfiripă,
Trăim curajul care ne propune*

*Pentru-n miracol și-o deschisă-aripă,
Ce-n veac ne poartă cu sfințit renume
În zbor apoteotic de o clipă.*

Mai cere

*Mai cere-un suflet ajutor pe rime
Mai scoate-un vers miasmele din ape,
Mai plăge-un dor, de rele să ne scape
Mai speră-un vis să credem în treime.*

*Mai vrea azurul zbor cât mai încape
Mai urlă noaptea, oful din vechime,
Mai cântă Luna soarta-n întregime
Mai ține-un zâmbet o speranță-aproape.*

*Mai fură-o rază stele din vecie
Mai zace-o frunză când pe noi ne doare,
Mai tace-un greier jalea din pustie*

*Mai face-un curcubeu un val pe mare,
Mai scrie un abis o ctitorie
Mai izvorăște-un cer o nouă zare.*

Când baldachinul

*Când baldachinul vei spăla de vise
Te vei simți ușor, chiar peste fire,
Deasupra de lumesc și amăgire
Și dincolo de clipele permise,*

*Uitat de dor și de neprihănire
Despovărat de tainele promise,
Într-un real urcat pe noi abscise
Ascuns în lumea ta de împlinire.*

*Zâmbi-vei gândurilor neștiute
Din care-ți vei croi singurătatea,
Depart de trădări necunoscute*

*Voinței tale subjugând cetatea,
Vei îmbrăca-n azur cărări pierdute
Din alte legi durând eternitatea.*

Sunt gropile deschise

*Sunt gropile deschise pentru treze
Destine perorând elucubrante,
Ce se grăbesc spre năvălii vacante
Ca nimeni înainte să cuteze.*

*Vin învelite-n foile volante
Ce rupte sunt din cărțile obeze,
Și zilnic se citesc pe la nămeze
Aliniind sentințele perdante.*

*Se nascocesc noi teorii în ploaie
Păcatele ne calcă în copite,
Mâini înnodate-n pântec se dezdoie*

*Și-mproașcă tină peste vechi ispite,
Furtuni frivole curăț de zoaie
Destinele la viață oropsite.*

Plecând de-acasă

*Plecând de-acasă blânda primăvară
În ochi de stele poartă-o azurie
Speranță, dincolo de calomnie
Și inima vitează de la țară.*

*Intrând în urbe ca-ntr-o pușcărie
Morișca verii-n inima sprintărie,
Cu semne de-ntrebare și ocară
Destinul feciorelnic i-l rescrie.*

*Pășind în toamna viselor strivite
Cu ochi încercânați și minți zălude
Își vinde șansa vieții irosite.*

*Călcând în iarna viscoalelor crude
Blesteamă primăvara în cumplite
Chemări, din care drumul o exclude.*

TRISTEȚEA LUI DUMNEZEU

Gheorghe Andrei NEAGU

Continuare din numărul trecut

Vestea îl copleși pe sf. Petru. De măreția chipului său de judecător al lumii se alesese praful. Se așeză la un rând întâlnit în cale, cu sacoșa din fire împletite în mână. Dimineața venea laptele și iaurtul și trebuia musai să apuce și el două borcanele de iaurt. Dacă s-ar fi terminat, ar fi ajuns la capătul puterilor.

- Stai maică la rând? îl boscorodi o bătrână zăngănind din borcanele de sticlă aduse la schimb. Pentru că așa era, dacă nu aveai borcane la schimb, vânzătoarea se uita chiorăș și te aștepta să-ți iei angajamentul că ai să i le returnezi. Sf. Petru nu-i răspunse. O lăsă să-i treacă în față, așteptând răbdător, să se deschidă alimentara. Când s-a deschis, un murmur surd a cuprins mulțimea de la un capăt la celălalt al cozii. Mirosea a mișcare. De undeva, de nicăieri, două țigănci cu câte un dănciuc în brațe s-au înfipt direct în fruntea cozii, cerând nici mai mult nici mai puțin decât cinci litri de lapte și zece borcanele de iaurt. De sub pestelca înflorată, una dintre ele a scos un pumn de bani soioși imprimați cu chipul lui Tudor Vladimirescu.

- Stai la rând cucoană!, îi zise bătrânică.

- Cucoană-i mă-ta! Iar la rând nu stau pentru că am un copil în brațe!, ricană țiganka zgâlțâindu-și puradelul, care începu să urle.

- Nu-ți dau decât doi litri de lapte și patru borcanele!, îi zise vânzătoarea.

- Dar de ce fa? Tu nu vezi că suntem surori la ghiuluri! îi zise piranda făcând aluzie la asemănarea izbitoare a bijuteriilor

de aur turcesc, ce strălucea pe mâinile lor. Restul cozii era resemnat. Se obișnuiseră oamenii și cu rația și cu tupeul țăganilor și cu pierderea timpului la coadă în ploaie sau în zăpadă. Scăpau de țăgani numai când era gerul mare, viscolul tare sau căldura insuportabilă. Atunci comoditatea țăgăncilor le făcea să nu mai vină cu obraznicie în capul cozii.

Sf. Petru începu să înțeleagă pe propria-i piele cum era să fii egal cu toți în fața Domnului. E drept că unii „erau mai egali decât alții”, dar și aici tot în numele conceptului egalității se lucra. Cu două persoane înainte de a-i veni rândul, iaurtul se terminase.

- Lua-v-ar dracul! zise baba târșindu-și picioarele betege prin fața alimentarei. Sf. Petru se mulțumi cu o sticlă de lapte. Atât era rația pentru o persoană pe zi. Vânzătoarea i-ar fi dat mai mult simpaticului bătrânel dacă ar fi avut ambalaj la schimb. N-avea.

- Următorul! zise vânzătoarea privindu-l pe bătrân cu o urmă de regret în suflet. „Dar dacă nu mi-a cerut? își găsi ea repede alinarea, fără să se întrebe ce era de capul bătrânului. Abia mai târziu, după ce se obișnuise cu venirile lui matinale, începu să se întrebe, de ce nu-i cerea încă o sticlă de lapte, mai ales că-i adusesse de fiecare dată ambalajul. Dar nu-i cerea. Venea cu o față tristă, ce te deprima. Vânzătoarea începu să întrebe în stânga și-n dreapta. Nimeni nu putu s-o deslușească. Au aflat că dormea în curtea unei biserici. Ar fi vrut să discute cu parohul despre bătrânul acela cu fața luminoasă. Dar preotul refuza orice dialog. Era încă înspăimântat. Făcuse destulă

pușcărie după ce fusese prins ascultând la radio Vocea Americii. Așa că zvonurile au dispărut ușor, ușor aruncând în derizoriu existența bătrânului cu înfățișare de patriarh. E adevărat că barba era mai colilie și că straiile erau roase și decolorate de timp. Dar mersul îi rămăsese la fel de impunător. Din când în când tăia lemne la biserică sau prin vecini, fiind răsplătit de cele mai multe ori cu bani. Părintele îi dădea din colivele credincioșilor. Uneori, bătrânul era zărit prin curtea spitalului, sprijinind bolnavii în mersul lor anemic pe alei. Alteori era zărit prin cartierul zarzavagiilor cărând apă cu căldarea într-un ritm constant. Părea neobosit.

- Ai tăiat lemnele? îl întrebă prelatul pe bătrân.

- Da părinte, dar mai tai! zise el apucând toporul. Se simțea sfârșit. Nu mai avea putere. I se părea că preotul întinsese prea mult coarda. Nu se așteptase la atâta chin.

- Lasă toporul, m-am gândit să facem un sfat al bătrânilor, al înțelepților, să judecăm împreună păcatele acestor muritori, îl surprinse popa. Sf. Petru își arăta mirarea.

- Iarăși judecată?

- Ce nu-ți convine? Nu ști că

oricum vor fi judecați de Sf. Petru?, îi zise părintele.

- Ba nu, acum vor fi judecați de Fiul Domnului. Sf. Petru a fost izgonit și se află în fața ta.

- Cum? Faci un mare păcat dacă te dai drept Sf. Petru.

- Eu chiar sunt! Dar am tăcut, să nu produc tulburare printre muritori!

- Și atunci, de ce nu-i judeci aici pe pământ, pe muritori?

- Pentru că m-am săturat să tot judec. Dacă-l supăr iar pe Dumnezeu?

- Voi fi alături de tine! Te voi ajuta atât cât pot. Am învățat multe din cărțile creștine, mai ales de când am fost închis la canal.

- Și de unde știi dacă-l nu-l vom mânâia pe Domnul?

- Sfintele Scripturi îmi vor fi mereu alături.

- Să nu uiți asta! Și să nu mă lași să mă depărtez pe căi greșite în judecățile mele. Preotul se retrase cu o smerenie în gesturi și pe chip cu greu stăpânită. A doua zi era sfârșitul Postului cel Mare. Enoriașii aveau să vină să se spovedească și să se împărtășească. Într-adevăr, când credincioșii s-au dus la ușa altarului, așa cum se obișnuia, au dat de un bătrân cu o barbă lungă și albă, ce ședea pe un scaun de parcă n-ar fi fost pregătit să le ierte păcatele. Din spatele lui, preotul îi îmbărbăta, spunând:

- Este Sf. Petru și a pogorât printre noi să ne ierte de păcate. Apoi, enoriașii își rosteau cele convenite drept răspuns întrebărilor rostite de cel ce-și spunea că ar fi Sf. Petru.

- Dumnezeu să te ierte, pentru că eu te-am iertat creștine! îi asigura bătrânul făcând semnul crucii, lăsându-se sărutat pe mână. Evlavioșii, după ce ieșeau în curte, erau buimăciți.

- O fi Sf. Petru, cumetre?, îi zise una vecinului cu care păcătuisese de nenumărate ori, bucuroasă că a fost iertată.

- Nu știi fa! Zi bogdaproste că te-a iertat. Că eu nu mă duc să mă spovedesc. Mi-e frică să mint! zise el făcând aluzie la faptul că ea îi ascunsese bătrânului păcatul. Cum, necum, vestea se răspândi cu iuțeală. Noaptea îl prinse pe bătrân blagoslovind și iertând în stânga și în dreapta.

Iisus se trezi chemat în fața Domnului mai repede decât s-ar fi așteptat. Mergea cu greutate, lăsând în urma lui picături de sânge.

- M-ai chemat Tată?

- Da fiule! Îmi dau seama că am greșit punându-ți pe umeri povara judecății. Tu ai doar simțământul jertfei. Tu nu știi să deslușești răul de bine și-i consideri pe toți asemenea ție, luând pe umerii tăi povara păcatelor tuturor.

- Păi, nu asta mi-ai spus Doamne? Nu de asta m-ai lăsat să fiu jertfit?

- Da, fiule, dar a devenit Raiul suprapopulat, iar Iadul mai are puțin și-și dă duhul. Nici aranjamentul cu Scaraoțchi de-ai transfera din când în când niște fochiști nu-mi mai convine. E din ce în ce mai greu să găsesc înțelegere. Tu n-ai cum să mă înțelegi!

- Poruncește, Doamne!

- Apoi o să te iau iar de-a dreapta mea, să te ajut atât cât o să pot să duci povara păcatelor lumii!

- Cum spui, Doamne!

- Apoi așa spun! Și s-o scutesc și pe Maria de chinul grijii rănilor tale.

- Și o să-l chemi pe Sf. Petru înapoi? îl întrebă Iisus cu speranța împăcării veșnice din sufletul lui.

- N-am încotro! Așa am rânduit eu lumea. Cred că a învățat și el câte ceva de pe urma izgonirii.

- Cum spui tu Tată!

Dumnezeu îl privi cu blândețe. Întotdeauna a încercat să-l aibă lângă El, întotdeauna a încercat să-i ușureze povara nefiind convins că a putut să facă cu adevărat mai mult

pentru asta. Și apoi începuse să se simtă singur. Șederea lui Iisus în locul Sf. Petru, l-a făcut să simtă singurătatea. Știa sigur că Belzebut avea să se bucure. Dar nu știa în ce măsură, Petru ar fi înțeles să devină mai echilibrat în judecata sa. Poate că după ce văzuse cu ochii lui cum interpretează oamenii pe pământ egalitatea după chipul și asemănarea Sa, Petru ar fi avut mai mult discernământ. Dar nu părea să fi așa. Umplerea Raiului cu sufletele păcătoșilor iertați de Pământ, putea să fie un semn că lui Petru i se muiaseră oasele. „Poate că i s-a făcut frică” își zise Domnul îngândurat.

- Trimite după Petru și adu-l la mine! îi zise Dumnezeu unui heruvim ce se afla prin preajma sa.

Carul Sfântului Ilie sosi ca gândul. Gârbovit și slăbit Sfântul Petru își făcu apariția în fața tronului celest căutând din priviri urme de bunăvoință din partea Domnului. În dreapta Lui, Iisus își privea mama cum se pregătea să arunce apa înroșită de pe urma spălării picioarelor. Șuvoiul se prăbuși din înalturi din abundență.

Studentul își duse mâinile deasupra capului, stârnind hohote de râs din partea colegilor de cameră.

De cine te aperi frățioare? îl întrebă unul mai puțin mahmur după cheful din seara ce abia se dusesse.

Tânărul își scutură pletele umede de transpirație, vădit nemulțumit. Ar fi vrut s-apuce sfârșitul...

Doctorul Iura Jivago, unul dintre eroii de referință ai literaturii de rezistență

George Petrovai

Literatura de rezistență reprezintă un capitol distinct, încărcat de tragic umanism, din literatura universală. Ea se constituie într-o formă specifică nu doar de protest, ci chiar de luptă (uneori cu garda jos) a unora dintre cele mai sensibile și curajoase conștiințe, i-am numit pe scriitori, împotriva dictatorilor și a politicilor lor de intimidare, care cu toatele vizau acele focare de rezistență ce nu admiteau acțiunea neîncetată a mijloacelor de înrobire umană (procesul de mankurtizare de care vorbește Cinghiz Aitmatov în romanul *O zi mai lungă decât veacul*), atât prin restrângerea sau chiar privarea totală de libertățile firești într-o societate normală, cât și prin atrocele mecanisme de nivelare și sterilizare intelectuală.

Firește, dacă nu ținem cont de anumite nuanțe caracteristice locului și timpului, atunci în literatura de rezistență pot fi incluse și opere reprezentative pentru cultura latino-americană, precum: *Recursul la metodă*, *Eu, Supremul* și *Toamna patriarhului*, romane în care autorii lor (Alejo Carpentier, Augusto Roa Bastos, Gabriel Garcia Marquez) denunță cu vehemență dictaturile și pe dictatorii care le-au făurit. Atâta doar că romanele în cauză au fost scrise la câteva zeci de ani de la prăbușirea dictaturilor pe care le vizează, când – poate cu excepția Cubei și a Paraguayului – țările latino-americane înregistrau vizibile progrese în consolidarea democrațiilor.

Dacă la asta mai adăugăm faptul că dictaturile latino-americane, oricât au fost ele de abjecte, nu au atins nicicând cotele monstruosului și inumanului din atrocele experiment bolșevic, nici în ceea ce privește numărul lichidaților chiar din rândul colaboratorilor apropiați ai dictatorului suprem (milioane de morți numai în perioada de epurare stalinistă), nici în ceea ce privește avântul delațiunii, ori bestialitatea și satanica inventivitate de care dădeau dovadă torționarii la torturarea victimelor lor (sinistru proces de reeducare demarat în închisoarea din Pitești), atunci vedem că nuanțele de care vorbeam mai sus au forța esențialului și că, în aceste condiții, literatura clasică de rezistență trebuie identificată, cu inerentele diferențe date de culoarea națională, în sfera de influență stalinistă.

Iar nucleul acestei literaturii se plasează chiar în Rusia,

adică în patria bolșevismului.

Din următoarele două motive:

a) Scriitori ca Vasili Grossman, Aleksandr Soljenițin, Iuri Dombrovski sau Boris Pasternak au avut curajul să scoată seculă războiului nu doar împotriva unui fioros și neiertător tiran – Stalin, ci chiar și împotriva ideologiei pe care el o întruchipa, ceea ce reprezenta o abatere de

neiertat până și în ochii lui Hrușciiov, cel care al Congresul al XX-lea a condamnat cultul personalității lui Stalin doar din grija de-a feri sistemul sovietic, în general pe cel marxisto-leninist, de asemenea periculoase derapaje;

b) Toți scriitorii enumerați mai sus au avut de suferit de pe urma regimului, fie că acesta a fost integral stalinist, fie că a cunoscut un oarecare dezgheț în timpul lui Hrușciiov, fie că în perioada brejnevistă are loc un proces de restalinizare. Astfel, în urma unei descinderi la locuința lui Grossman, acestuia i-au fost confiscate toate manuscrisele, până și indigourile; Boris Pasternak a fost exclus din Uniunea Scriitorilor, iar în anul 1958, an în care i se decernează Premiul Nobel pentru Literatură, el este constrâns de autorități să renunțe la trofeul literar; Aleksandr Soljenițin, deși ofițer combatant în cel de-al doilea război mondial, este arestat și trimis în lagăr, locul de inspirație pentru formidabilul său *Arhipelag Gulag*; cât îl privește pe Iuri Dombrovski, el a fost exilat îndată după absolvirea cursurilor superioare pentru literatură (perioada 1932-1935), apoi între anii 1939-1943 a fost deportat în ținutul Kolîma și din nou deportat timp de șase ani (1949-1955), dar de data asta în regiunea Irkutsk.

*

Să fie, într-adevăr, Iura Jivago unul dintre eroii de referință ai literaturii de rezistență? Se pare că da, având în vedere faptul că romanul lui Boris Pasternak, aidoma altor cărți din această categorie (de pildă *Maestrul și Margareta*, faimosul roman al lui Mihail Bulgakov), pornise dinspre Occident, unde se bucurase de multă apreciere, înainte de-a stârni o atare vâlvă în presa și critica sovietică a vremii, încât – după cum deja am precizat – autorul este pur și simplu pus la zid: mai întâi este exclus din Uniunea Scriitorilor, apoi autoritățile îi impun să notifice că de "bună voie" el renunță la Premiul Nobel.

Dar tocmai prigoana sistematică la care este supus, contribuie din plin la sporirea faimei lui Boris Pasternak și a romanului său, îndeosebi după apariția filmului care, inspirat de carte, de îndată face înconjurul lumii. Foarte

complex, romanul Doctor Jivago este alcătuit din două părți: prima parte cuprinde proză clasică și se pare că în ea se regăsește romanul propriu-zis, pe când a doua parte, concepută ca proză lirică, poate fi intitulată Poemele lui Jivago. Că doar Boris Pasternak a fost în primul rând poet, mai exact poet de orientare futuristă, și abia pe urmă romancier...

Altfel spus, prima parte este mai scurtă dar mai stufoasă, căci ea narează nu doar întâmplări din viața lui Iura (de la vârsta de 10 ani, vârstă la care-i moare mama, și până la reformarea lui ca invalid, după aproape trei ani de război), ci și tablouri semnificative din agitatele evenimente politice care au precedat, ba chiar au favorizat declanșarea primului război mondial și apoi a revoluției bolșevice (revoluția din anul 1905, greve, demonstrații, lupte de stradă), precum și diverse întâmplări din viețile altor personaje, îndeosebi din viața Larei, cea care după căsătoria cu imprevizibilul Pașa Antipov și stabilirea lor la Iuriatin, își încrucișează destinul cu cel al doctorului Jivago, după ce acesta la rândul lui pleacă cu familia din Moscova în Urali, mai exact la o fostă moșie a bunicului soției sale Tonia, moșie situată în apropiere de Iuriatin.

Două cauze, una mai înfricoșătoare și mai presantă ca cealaltă, își dau concursul la părăsirea Moscovei de către Iura, soția lui Tonia, fiul Sașa și socrul Aleksandr Aleksandrovici:

a) Prima o reprezenta întinericul, foamea și frigul, întrucât – precizează Pasternak – „Pentru cei mai mulți dintre oameni mâncarea consta din mei fierți și ciorbă din capete de hering, urmată de restul de hering ca felul doi; mai era și o zeamă din grăunțe întregi de grâu sau secară fierte”.

b) Cea de-a doua cauză, chiar mai primejdioasă și mai de neocolit ca prima, era întrucipată de comisari, „oameni în scurte de piele neagră, cu puteri nelimitate și o voință de fier, înarmați cu mijloace de intimidare și cu revolvere, care se bărbieau puțin și dormeau și mai puțin”.

Cu toate că mai întinsă, cea de-a doua parte a romanului se vădește a fi mult mai încheșată ca prima, ceea ce – evident – reprezintă un apreciable spor de natură compozițională. De data asta – din proprie inițiativă, ori poate că bine sfătuit – Pasternak renunță la numeroasele acolade și interpolări specifice primei părți, ceea ce pe ansamblu îi conferă acesteia un caracter aproape compozit, și-și concentrează atenția pe intersectarea și apoi pe împletirea destinelor celor doi eroi – Iura și Lara, până când ei ajung să vibreze la unison, într-o dragoste – ne spune îndurerata Lara în fața cadavrului doctorului – „cu nimic comparabilă pe lume”, căci, ne înștiințează autorul în continuare, ei „s-au iubit pentru că totul în jurul lor dorea aceasta, copacii și norii de pe cer, de deasupra capetelor lor și pământul de sub picioarele lor”.

Cu toate că n-a încetat să-și iubească soția, Iura avea

stringentă nevoie de dragostea mistuitoare și totuși mângâietoare a Larei, deoarece numai prin ea avea să dobândească acea stare de extaz liric, din care vor rezulta „elegiile lui despre Lara”.

Îndeosebi după fuga de la partizani, unde fusese ținut captiv timp de aproape doi ani (partizanii duceau mare lipsă de medici), și îndeosebi după ce află din scrisoarea Toniei că toți ai lui (între timp i se mai născuse o fetiță) urmează să fie expulzați din țară cu destinația Paris, ceea ce însemna că n-aveau să se mai revadă vreodată, Iura avea mare nevoie de dragostea Larei: era hrana lui spirituală, era suportul lui în viața tot mai nesigură, era însăși rațiunea lui de-a fi.

Mai ales în acele zile când, așa cum cu îndreptățire afirmă Lara, „aerul devine din ce în ce mai irespirabil”, întrucât – punctează autorul cu justificată oroare – „Zilele acelea confirmau vechea zicală – omul este lup pentru om. Călătorul făcea cale întoarsă pe drum la vederea altui călător, străinul care întâlnea alt străin îl omora de frica de-a nu fi el omorât. Au existat și cazuri izolate de canibalism. Legile civilizației umane fuseseră abrogate. Legile de care asculta omul acum erau legile junglei; visurile pe care le visau erau visurile preistorice ale omului cavelor”.

E drept că amândoi se simțeau amenințați în acele zile de cumplită nesiguranță. Dar dacă Iura se făcea vinovat doar de ascendența sa neproletară – era fiul unui milionar destrăbălat și țițnit, care își încheie viața aruncându-se din tren, în schimb Lara era mult mai expusă la represalii, cu toate eforturile depuse pe direcția reeducării politice, întrucât se știa că era soția aceluia orgolios Pașa Antipov, membru de partid și totuși, ajuns atât de sus în ierarhia armatei roșii, încât devenise extrem de incomod, în consecință obligat să fugă și să se ascundă pentru a scăpa cu viață. Are noroc de câteva ori, când – așa cum îi povestește el lui Iura – era cât pe-acum să fie prins, dar după plecarea Larei spre Extremul Orient, pesemne considerând că viața sa este inutilă, el se sinucide prin împușcare chiar în fața casei unde locuiseră câțiva timp eroii noștri îndrăgostiți.

Ei bine, în timp ce Lara și Iura treceau în revistă foarte redusele șanse de salvare, își face apariția avocatul Komarovski, un ins abil și fără scrupule, care înrăurise într-un fel sau altul destinele ambilor: fusese primul amant al Larei și, în calitate de avocat al familiei Jivago, el își avea partea lui de vină la îmbolnăvirea și mai la urmă la sinuciderea milionarului dezechilibrat.

Komarovski le explică că situația este deosebit de alarmantă, dar că el – în calitate de membru al unui guvern pentru o republică din Extremul Orient recunoscută de Moscova – este singurul în stare să-i salveze, cu condiția ca ei să se decidă cât mai repede.

→ Continuare în pag. 17

EPIGRAMME

de Nicolae MĂTCAȘ

Epigrama

*Cică ea, ochind cu gloanțe oarbe,
I-ar lipsi burghiul unei coarbe.
Trage, da, cu sare și piper,
Dar efectu-i cert: white&repair!*

Râsu' – plânsu'

*De când e lumea lumea-i ca nelumea:
Tu plângi, ea râde. Cum să o sulimeni?
Ci doar când râzi te-aude toată lumea,
Iar când să plângi – nu te aude nimeni.*

Plăgile și binefacerile capitalismului

*Între roiuri de rău pline
E-un principiu pus pe roți:
Fiecare pentru sine,
Numai Domnul pentru toți.*

De la Vest spre Est

*Cât ne-a strâns în chingi urgia,
Ne vorbeau de-un vest sălbatic,
Dar, de când cu slobozia,
Estu-i chiar mai sângeratic.*

Jurământul uliului

*Megieșul puiului
S-a jurat că-n viața lui
N-o să trecă peste mejde.
Trage, puiule, nădejde.*

„Eliberatorul”

*Când rostea „eliberare”,
Ochii i-notau în soare.
De-i spuneai că-i rapt de țară,
Scânteiau a foc și pară.*

Un drept arogat

*Geaba-l trimitea rumânul
Pe la mama mă-sii matca.
Cum să-l „libereze” spânul
Și să nu ieie cu hapca?*

Prutul

*Lamă-n carne vie
Veșnic împlântată.
Ne stă mărturie
Sârma cea ghimpată.*

Mușenia celor „eliberați”

*Dând ca hunii, veneticii
Prindeau pește: mare, mic,
Și tăceau nu doar chiticii –
Și cei mari tăceau chitic!*

Basarabia orfană sub regimul sovietic

*După ce c-o deportase
Și-o lăsase văduvă,
Te întrebi cum de-i intrase
Frica până-n măduvă?*

Vai-de-el la urșii albi

*Ca o gloabă cosoroabă,
L-înfundară la Vertij-loc,
Încât toți stau și se-ntreabă:
O fi fost vreun drac la mijloc?*

NICOLAE MĂTCAȘ

→ Continuare din pag. 16

lura refuză cu îndârjire să plece, dar pentru a o hotărî pe Lara să-l însoțească pe avocat și astfel să se salveze, lasă să se înțeleagă că-i va ajunge din urmă. Cei doi pleacă pe drumul lor, iar doctorul, complet deprimat după plecarea Larei, se decide s-o ia pe jos spre Moscova, prilej pentru autor de-a ne înfățișa starea jalnică a Rusiei bolșevice în tablouri de-o cutremurătoare veridicitate: „În acele zile, pădurile și câmpiile ofereau un contrast total. Părăsite de om, câmpurile arătau ca un orfan, ca și când absența omului le-ar fi pus sub un blestem, dar pădurea, scăpată de el, înfloreă mândră, ca și când ar fi fost eliberată de captivitate”.

Ajuns la Moscova, lura se simte scârbit atât de relatările lui Gordon și Dudorov, prietenii lui din copilărie („Niki, îi spune el lui Dudorov, am suferit când te-am auzit povestindu-ne cum ai fost tu reeducat în închisoare și ai crescut în personalitate. Aveam senzația că ascultam un cal de circ descriind felul în care s-a apucat să se dreseze singur...”), cât și de atotputernicia lui Markel, fostul lor portar, cel care în noile condiții create de bolșevism, nu se jenează să-l facă pe stăpânul de altădată “împiedicat” și “nerod”.

Motive suficiente pentru hipersensibilul lura ca să se complacă în mizerie și decădere (nu-și mai practica meseria de doctor), cu toate că din concubinajul cu Marina, mezina lui Markel, rezultaseră două fete. Noroc

cu Evgraf, fratele lui vitreg, care îi sare în ajutor, așa cum făcuse de atâtea ori în situațiile critice...

În cele din urmă, înainte de împlinirea vârstei de 40 de ani, lura moare de scleroză a cordului, boală moștenită de la mama lui. Ocazie pentru autor, ca printr-o stranie coincidență (sarea și piperul cărților vizitate de succes), s-o readucă în prim plan pentru ultima dată pe nefericita Lara, cea care, în vâlmășagul acelor vremi de tristă amintire, pierduse urma fetei concepută cu doctorul Jivago, și care – în fața catafalcului – îl roagă pe descurcările Evgraf s-o ajute ca să-i dea de urmă.

Ceea ce chiar se întâmplă, ne spune Epilogul, în timpul celui de-al doilea război mondial, când generalul maior Evgraf Jivago își recunoaște nepoata în Tania spălătoreasa, poreclită Îngălata.

Notă: Dacă traducătorii se plâng de dificultățile întâmpinate la aducerea textului cât mai aproape de valoarea sa originală, și asta din pricina enormei sale încărcături lirice, noi cititorii ne delectăm cu admirabile tablouri impresioniste, precum următorul: „În depărtare, cenușii moale se închise spre liliachiu, care se transformă treptat în mov, și vâlul lui de ceață păta dantelăria fină a mestecenilor de pe marginea drumului, conturați parcă de o mână omenească pe fundalul rozaliu al cerului, palid ca și când și-ar fi pierdut brusc orice adâncime”.

OMUL, SATUL NATAL ȘI RAIUL?

Anton GAGIU

Legătura noastră cu locul în care am văzut lumina zilei este la fel de trainică ca aceea pe care o avem cu părinții și poate mai mult decât atât. De ce? Dacă de părinți este posibil din varii motive ca viața să ne înstrăineze, de locul acela în care am deschis ochii și am făcut primii pași în lume nu ne vom înstrăina niciodată, chiar dacă viața de multe ori ne poartă departe de el.

În criminalistică circulă o sintagmă potrivit căreia „chipul criminalului rămâne pe retina ochilor victimei”, știința a arătat că această sintagma este adevărată, deși nu de fiecare dată se întâmplă aceasta, pentru că sunt mai mulți factori care concură la realizarea imaginii, dar s-a demonstrat că există o astfel de posibilitate. Transferând sintagma aceasta în planul locului de naștere al omului, putem spune că pe retina ochilor lui rămâne acest loc ca poartă pe care pășește în viață, iar mintea-i poartă această imagine acolo atâta timp cât este vie.

Revenirea la origini este ca o reverberație a imaginii de mai sus care întărește legătura noastră cu locul natal. În sufletul și mintea noastră capătă contur acel loc cu unduirile lui, cu momentele pe care, ca muritori suntem legați prin

amintire de existența unui dat material al locului nostru natal: o formă de relief, un copac, un reper geografic, o întâmplare etc. Atunci când deschizi ochii pe un loc anume și nu ai în minte dimensiunea universului, ai speranța că universul este chiar acel loc cu tot ce are el și în sinea ta pentru mult timp acel loc așa rămâne, un univers. Cu alte cuvinte reduci universul la ceva particular, material, palpabil, dincolo de care puterea gândului pentru început nu vrea să pătrundă. Adică rămâne acolo pe tărâmul pe care ai văzut lumina zilei pentru că doar acolo existența ta ca ființă biologică are sens, simte legătura cu misiunea pe care Creatorul i-a dat-o omului atunci când l-a trimis să colinde prin lume.

Această legătură dă sens creației, adică îl determină pe consumatorul de existență, omul, să poată face deosebirea dintre bine și rău, dintre urât și frumos și nu numai antiteza în sine dintre aceste noțiuni îi motivează voința, ci spiritul pe care locul natal îl învâluie pe muritor de la naștere și până la trecerea în veșnicie. De aici putem desprinde ideea că omul în interiorul său ca ființă existențială este și se manifestă ca amprentă a locului natal, extensie a acestuia, adică acesta îi transmite starea de manifestare față de mediul cel înconjoară.

Desigur de aici iau naștere alte repere geografice pentru sufletul uman, regiunea care cuprinde satul, apoi țara însăși. Vă imaginați ce poate fi în sufletul unui om care revine pe plaiurile natale după zeci de ani? Ce poate să trăiască acolo în adâncul lui? Pentru moment nici el nu-și poate explica pentru că trăirea interioară i-o ia înainte și rămâne copleșit de emoția clipei pe care o

trăiește. Simte și tresaltă de emoție și poate și de părerea de rău că timpul implacabil nu a rămas încremenit în acele momente care i-au creat starea pe care o trăiește acum.

Ați putea spune că aceasta este o teorie pe care au avansat-o și alții, dar sunt convins că dumneavoastră înșivă ați trăit astfel de momente fără să faceți legătura dintre locul natal și rai, pentru că nu ați îndrăznit să pătrundeți până acolo, considerând că divinitatea nu are ce căuta aici la origini, fiind doar emoția, starea de moment a trăitorului. Dar...nu este așa. Pentru că nu este o stare de moment, ci una care te urmărește toată viața fără să vrei, această stare fiind perpetuată de natura umană, care nu se poate desprinde de miracolul locului de naștere. Între momentul nașterii și cel al trecerii la cele veșnice indiferent care este acest spațiu de timp, omul cunoaște multe repere ale existenței, poate trece prin clipe de fericire, de durere, de extaz, de așteptare, de agonie, dar niciuna dintre aceste clipe nu este mai plină de emoție ca reîntâlnirea cu locul natal pe care o asociez cu vederea raiului așa cum și-l închipuie fiecare că ar fi posibil să existe.

Această percepție îl înnobilează pe om, îl întărește, îi mărește universul cunoașterii, e vorba de cunoaștere prin... emoție, adică vibrația interioară care-ți dă posibilitatea să te desprinzi de ceea ce este lumesc și să pătrunzi poate doar pentru o clipă în rândul divinităților. Este aceeași emoție pe care o trăiești atunci când ajungi la mormântul părinților după o lungă perioadă de absență și pentru prima dată realizezi că între tine și ei a rămas totuși ceva viu, anume acele

→ Continuare în pag. 19

POEME

de Emilia DĂNESCU

Mă visai

Mi-ai dăruit o floare
și două aripi.

Am mirosit floarea
o singură dată.

Apoi mi-am pus aripile
și am zburat
până în somnul tău,
să-ți acopăr pleoapele
cu mireasmă de
regina nopții.

Tu erai un înger și
Mă visai.

Cu mâna mea

Am sădit un măr
în sufletul tău.
Uneori îl stropesc
cu lacrimi...

În fiecare rugăciune
mă rog lui Dumnezeu
să-l înflorească
primăvara asta.

Apoi aștept cuminte
plecarea cocorilor
ca să-i culeg roadele
Cu mâna mea.

O etenitate

Cu pași de lup,
alungă-mi iarna
din gânduri!

Zidește-mă
în trupul tău!
O altfel de Ană
să-ți fiu.

Oprește timpul
din mers!
Și vinde clipa pe
O eternitate.

Măr

Scriu pentru
Pasărea Phoenix
din mine,
să nască lumina
din întuneric.

Te aștept cuminte
în fiecare clipă
a singurătății,
să adunăm împreună
lumina în cercuri
până ce devine
Măr.

Peste timp

Călătoresc pe umărul
curcubeului născut
din lacrimile
ochiului meu.

Până să ajung
la tine
dîmpreună
cu îngerul meu,
nedeslușit aud
ecoul
îngânându-mi strigătul
Peste timp.

→ Continuare din pag. 18

locuri, cele natale care vă țin încă uniți și vă vor ține până la sfârșitul veacului. De ce se întâmplă acest lucru? Pentru că locurile natale sunt singurele care poartă cu ele amintirile comune, adică tu OM, trecător prin această lume, ca și părinții tăi, ai ceva în comun cu dealurile, văile, potecile, pădurile și poienile satului natal. Ce este acel „ceva în comun”? Au rămas în mintea și sufletul tău așa cum le-ai îndrăgit și tu ca om și părinții tăi care odihnesc acolo veșnicia lor.

Cu alte cuvinte există o imagine a acestora transpusă în mintea ta, un fel de fotografie instantanee care face parte din existența ta trecătoare și acea imagine este purtătoarea de amintire comună tuturor acelor de care ești legat ca OM.

S-ar mai putea face o asociere dintre locul natal și mamă. Ochii nou născutului atunci când sunt deschiși pentru prima dată, chiar dacă nu poate înțelege ce este cu acel chip, sunt puși pe mamă, adică pe cea care i-a dat viață, iar mai târziu când poate înțelege mediul înconjurător,

deschide ochii pe locul natal, pe leagănul natural în care a văzut lumina zilei. Această asociere mamă-loc natal crează un tot al ancestralității care ne urmărește pe fiecare dintre noi până la sfârșitul zilelor.

Fiorul emotiv pe care ți-l dă plaiul natal când te gândești la el sau când îl revezi este trăit asemenea stării de împlinire pe care ți-o dă sentimentul de dragoste împlinită, adică aceea care este împărtășită. Vor fi voci care vor spune că această susținere poate fi adevărată doar atunci când locul natal nu este asociat cu starea de sărăcie, de lipsuri, de vicisitudini sau de „rău necesar” cum ar spune filozoful.

Am speranța să cred că aceste stări enumerate, chiar dacă sunt reale nu pot influența sentimentul de împlinire prin readucerea locului natal în memorie, prin reținerii sa fie în minte, fie pe viu întrucât aceste stări fiind depășite, vremelnice nu pot anula starea de împlinire a eului nostru.

Omul lucrează asupra lui în

permanență încercând autodepășirea, autoperfecționarea, sporirea binelui pe care-l trăiește sau îndepărtarea stării de rău și toate acestea au un izvor, împlinirea care este legată indestructibil și de locul natal, de acea unduirea a frumuseții sale rămasă perenă în trăirea sa de zi cu zi. Accidentele care pot fi inevitabile pe parcursul vieții induc starea de nesiguranță și neîncredere, pot crea sincope în mintea și sufletul trăitorului, pot induce o anume stare de îndoială cu privire la misiunea sa pe pământ, dar nu pot zdruncina filonul emotiv născut acolo în locul natal și care crește odată cu el la trecerea prin viață.

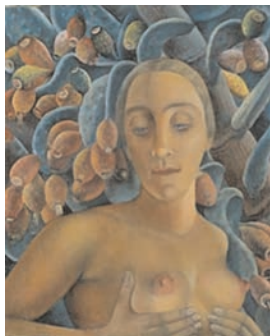
Se spune că viața însăși ne face înțelepți, aș adăuga că geneza acesteia tot acolo în locul natal se regăsește, acolo înțelepciunea capătă contur, dă în pârg și se coace, iar mai târziu trăitorul culege rodul ei. De aceea OMUL, SATUL NATAL și RAIUL constituie triada la care fără să vrem ne raportăm atunci când vrem să descifrăm rostul nostru pe acest Pământ ca purtători de misiune.

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

Germain Droogenbroodt

Recoltă

Al vocii tale timbru se aude
fermecător la telefon
într-o fierbinte zi de august
în care eu visam vițe de vie
cu struguri copti
mustind în zahăr și-n beții
și mi-am imaginat plăcuta umbră
de sub platanii cei răcoritori
înșiruiți pe malul râului zburdalnic
parcă gustam din trupul tău
sorbind din sfârcurile sânilor
de care îmi era dor, să îi sărut,
eu, cel ce s-a-mbătut cu miere.

MANOLIS, Grecia (1947)

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Tsunami

Marea crescă și sparse ușa
Venind țintit spre tine
Prins în vârtej, sub apă, te-ai dat bătut

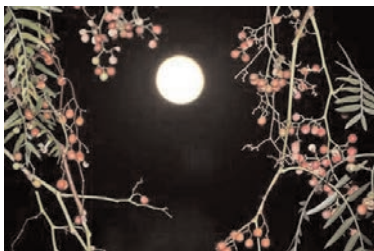
Și dintr-o dată totul s-a oprit.
Apoi te-ai regăsit, plutind printre
surcele,
Deși nu mai erai, apa nu te trăgea-n
adânc
Iar oamenii vorbeau despre ce-i drept
și demn.

Daliile din Sumatra
Acele renumite dalii
Pe valuri, înflorite se desfac
Iar marea fără margini se întinde,
Precum iubirea, ce din suferinți renaște
Și-n câteva clipite din matcă se revarsă
Recucerind uitatele tărâmură.

HAI AN (海岸), China (1965-)

Din "A Butterfly & A Dragonfly"

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu-Sonnenberg

A lupoezinii

Asemeni feței tale, ce-n camera
obscură,
Neclară și străină de-abia se deslușește
Stă atârnată luna pe bolta de tăciune.

O văd scaldată-n dalbă lumină
sclipitoare
Disc șlefuit cu trudă dintr-un metalic
ciob
Ce-n după-amiezi albastre pe cer ni se
arată

Pălind epuizată, schimbându-se ades,
De parcă un zburdalnic copil ar fi
pictat-o,
Amestecând vopsele diluate negijent
Și totuși încărcate de frăgezimi duioase.

Günter Kunert, Germania, 1933

Din: "Erinnerung an einen Planeten"
(*Amintiri de pe o planetă), Ed. Hanser

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu-Sonnenberg

A trăi

Simt
cum viața mi se scurge
asemeni unui lent
pârâu,
lipsit de început
și fără de sfârșit,
de parcă nu m-aș fi născut
nicioare
iar granițele
nici n-ar exista.
Fuge peste pământ
viața mea,
așa amestecată
cu viața altor oameni; iar eu
vibrez pe zi ce trece tot mai mult
în ritm cu estompatele ecouri
de voci misterioase.
Simt cum se scurge uneori,
ca un râu subteran,
înnăbușitul puls
al lumii.

Alaide Foppa, Guatemala (1914 – 1980)

Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Prag

Pe care dintre
zonele erogene
ale acestei limbi
nomade,
s-ar cuveni să tatuăm
steaua absenței?

Poemul,
adăpost lipsit de rădăcini,
deschis
prin strigătul întunecat
al drumurilor.

Idriss OUADOU, Maroc (1962 -)
Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

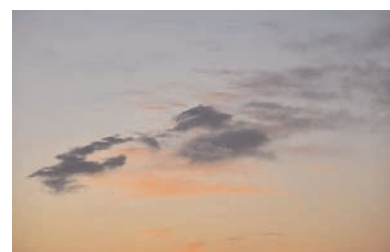
Oglindă

Neputincios atârnă cerul în amurg
Oglindă mare, atingând pământul,
Din nori o palidă, decolorată stea clipește
E chipul meu: ba sunt și ba nu sunt.

Bărci mici

Stinghere, oblic ancorate bărci
Asemeni plajelor de prin diverse locuri
Ca niște capete de oameni melancolici
Se înclină a nostalgică aducere aminte.

Fang Ch'i, Taiwan (1937 -)
Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Scară la cer

Urc treptele stației de metrou Plaza
Egaña
Ador; când sunt pe scări, să scrutez
cerul.

Podeaua se dizolvă
spațiul e inundat.
Nu mai simt forța de atracție dinspre
pământ
ci dinspre norii ce mă-ndeamnă să
devin eter,
secunde volatile ale unui zbor
ce-anticipează
atingerea cu suprafața pe care-apare
Cotidianul.

Mirna Ortiz López, Chile (1982)
Traducere Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Vale și fum (1)

Ion Teodor Palade

Era o zi de vară... O vară de iunie, ușor
nedumerită, lăsată molatic peste adierea unui zefir,
abia șoptit.

Trenul se puse cu greu în mișcare, iar prin ochiul
de geam fluturau acum îndrăznește tufe de măceș...

Am fost trezit din extazul naturii... de ușa care se
deschise rulând monoton.

Un bărbat robust, vizibil nebărbierit, mă salută și
ceru învoire să intre. Am clătinat din cap.

Afară, soarele luneca repede peste umbrele norilor
răzleși, rătăciți pe marea albastră a cerului.

Un foșnet, repetat-repetat, se suprapunea peste
plutirea roșilor de tren, iar la o frână bruscă, la
intrarea pe un pod, compartimentul se umplu cu foi
de hârtie, ce curgeau bezmetic dintr-un dosar galben-
pătat.

Bărbatul de alături începu să le adune, vizibil

stingherit. Aproape de mine aterizase o coală albă, pe
care o luai și, doar pentru câteva clipe, îmi sări în
ochii textul : "apusul are o umbră insesizabilă unui
pictor."

Un zâmbet mi-a înflorit pe față, iar degetele mele
tremurătoare au înapoiat foaia de hârtie aceluia om,
de la care am auzit un ceva amestecat, ce-ar fi părut
a fi "mulțumesc".

Peste ani, spre începutul altui secol, hoinărind prin
câteva librării, am zărit o carte pe coperta căreia scria
cuvântul

Revelații, dar cu penultimul i scris invers, cu
punctul în jos... Am răsfoit-o și... pe negândite, la
pagina 96, sus, am citit: „Și totuși, toate acestea / să
nu te bucure, / pentru că apusul / are o umbră
insesizabilă unui pictor.”

Brusc mi-am amintit dosarul galben-pătat și
ploaia de hârtii, mai mari și mai mici, din
compartimentul trenului, aceluia tren legănat, ce abia
plecase din Pietroșița.

Iar pe ultima copertă a cărții era el, era omul de
atunci, omul ce culegea și stângea la piept umbrele
lacrimilor, numite poezii...

VEȘNIC ÎNDRĂGOSTITĂ (POEME)

Lelia MOSSORA

Un sărut cusut cu-n ac

Într-o vară dezvățată
Iar te-am mai iubit o dată.

Într-un timp la fel nimic
Te-am mai iubit...
Un pic.

Într-o seară așa rece
Numai dorul NE petrece
Peste mari – singurătăți,
Peste altele cetăți
Mult demult iar părăsite
De iubire NEuimite.

Veșnicia nu-i a mea
Și nici nu-i a nimămui
Decât gând uitat în cui,

O secundă dintr-un veac,
Un sărut cusut c-un ac

Peste buzele NEcoapte...
Fila ruptă dintr-o carte.

Eu sunt... EU
Și tu... o parte
Din ceva ce nu era
Decât eu și tu ...
Ceva.

Zâmbet trecut

Te iubesc fără vină,
Împărțită la doi,
Te iubesc -întrebare
Aruncată-ntr-o noi.

Te iubesc - întuneric
Și te iubesc - ploaie.
Te iubesc - gând feeric
Ce curge șiroaie –

Tot veșnicind
Silabe tăcute
Umblând pe cărări
Necunoscute.

Te iubesc inocent
Zdrobind depărtarea,
Ce insistent
Ne chinuie... marea
Osândită din noi -
Pasăre care
Demult nu mai vrea
Altă-ntrebare.

Te iubesc fără vină,
Te iubesc fără ploi.
Te iubesc ...
Răvășită iubire
... în doi.

Te iubesc-început,
și... la fel ...sfarsit
Te iubesc-infinat
Ce m-a fost durut.

Azi ești un zâmbet...
Care-a trecut.

Tăcere

Eu sunt un vis,
Tu ești cenușă.
Eu sunt fereastră,
Tu ești doar ușă.

Sunt o lăcată
Și tu o cheie,
Sunt întrebare
Și sunt femeie.

Am fost un mac
Cusut c-un ac
Pe-o ie-amăgită
De-o ghea
Ispita...

Azi sunt un pas,
Tu... o tăcere
Și sunt un gust
Amar
De miere

Și sunt un înger
Din nou răzvrătit
Care-a căzut
Din cer
Ostenit...

Umbrelă

sub o umbrelă
fără rost
am fost mereu,
mereu am fost
și ne-am ascuns
de vitregii
și ne-am ascuns
de veșnicii.
sub o umbrelă,
azi beteagă,
am adunat
o viață-ntreagă
plină de toate cele
care
ne-au azi rămas
fără-alinare.
sub o umbrelă
fără spițe
ne-am încurcat
a' vieții ițe
și ne-am pătruns
de Dumnezeu
ce noi credeam
că suntem EU -
acela fără de pacat
doar că
ne fost-am ferecat
într-o cochilie uscată
ce am fi vrut-o
neuitată
în scrinul vechi
sau colț de grindă
când neperechi
am fost căzut
în mreaja plasei
fără tindă
păianjenului
ce veghea
și steaua mea
și steaua ta
voind
o mână
să ne-ntindă
să nu-l ucidem !
ne iubea
fără să vrea,
fără să mintă
și ne chema...
și ne chema...
.

PĂCATUL TRADUCERILOR NEPROFESIONISTE

George ROCA

Motto:

*Dacă Adam și Eva ar fi fost chinezi,
am fi încă în paradis, deoarece ei ar fi
ignorat mărul și ar fi mâncat șarpele!*
(Autor necunoscut)

Fără brizbizuri introductive, fără pic de înțelegere, fără menajamente, răspund direct și franc la... chestiunea asta arzătoare aflată la ordinea zilei. Problema traducerilor scrierilor literare românești într-o limbă străină devine din ce în ce mai acută, cu un impact negativ pentru literatura noastră... Traducerile neprofesioniste le consider un lucru de prost gust, un compromis, făcute cu scopul de a arata lumii că (cică!) faimosul poet român (cică, din nou!) a devenit citibil și în alte limbi! Dar conform traducerilor scrie ca draku! De ce? Deoarece, de fapt traducătorul traduce ca draku! (am scris „draku” cu kapa pentru a îl arăta și mai negru decât este!)

Eu vorbesc – scriu bine în engleză, italiană, maghiară și bineînțeles în franceză, germană, rusă și spaniolă..., dar nu m-aș încumeta totuși să traduc operele unui român în nici una din limbile cunoscute. De ce? Pentru că aceste traduceri nu se ridică la nivelul valoric a lucrării din limba română. Și atunci, în loc să facă un bine scriitorului român, totul apare ca un compromis deoarece cititorul judecă ceea ce a scris traducătorul... nu ce a scris adevăratul autor. De aceea nu mi-a plăcut să promovez niciodată traduceri la revistele cu care colaborez.

Egoul românilor le spune că după 40 de ani de „cortină de fier”, a venit vremea când este permis orice pentru a deveni faimosi peste hotare! Vor să

fie internaționali! OK! Înțeleg! Dar cu ce reprezentanță? Sau traducători de alde moș Gulie care stă la Paris de douășdeani și face pe literatul bilingv, sau cu Gogu Ruptură care a ajuns în Italia la vremea pensionării și care din lipsa de ocupație s-a apucat de traduceri... dar româna a uitat-o pe jumate, iar italiana nu a învățat-o decât la nivel de grădiniță.

Acești doritori de notorietate universală, ar trebui să se zbată în primul rând să devină cât mai naționali, să vină străinii și să se bată să-i traducă. Imediat îmi vor sări mulți în cap! Da, dar noi suntem o țară necunoscută, pusă la index, și nebăgată în seamă... Greșit! Sunt țări mai mici decât a noastră, țări africane, sau pierdute pe mapamond, și totuși de acolo răsar poeți și scriitori cunoscuți de toata lumea, oameni care sunt traduși prifesionist de marile edituri, oameni care iau chiar premii de valoare, precum un Nobel. De ce Ohran Pamuk turku’ și nu Oprea Papuc rumânu’?

Și apoi, mai avem o mare problemă, lipsa de caracter, invidia și defăimarea conaționalului: „Cine, mă? Poetul Icsulescu să fie propus pentru un Nobă! Sau Apăunescu, Cezarvănescu, Evulescu, Blandieneasca, Cărțărescu, Dinemircescu sau Țepelescu? Păi măi? Aștia e toți pătați! Apăunescu e plecat la Bellu și n-a mai venit..., Cezarvănescu a murit de hemoroizi c-a făcut prea multă zarvă, Evulescu e prea slab și are inel de corb, Blandieneasca e cum e, Cărțărescu joacă toată ziua cărți, Dinemircescu au cavitate bucală prea mare și mai bine și-ar vedea de cratițili lui, iar colonelu’ Țepelescu trăiește în întuneric în colonia de la Beznea! Posibil că toți au fost ori turnători, ori muncitori

George ROCA

necalificați la furnalul lepecii de Aur... căci dacă nu au fost, trebuie să fi fost ceva dubios cu ei. Le găsim noi o bubă! Or fi unelte ale capitalismului precum Gimescu, Pacepescu sau Semitescu!”

Revenind la traduceri... Măi prietene, cum naiba să fie apreciat producătorul de literatură mioritica contemporană în străinătate când este deja compromis din start de de invidia colegilor capri-voisine-ni, care-i bagă scobitori în roate de cum scoate capul de sub coviltir, și apoi, de niște traduceri dubioase, de toata pomina, făcute de „alde literiști” care își caută și ei un locșor prin păienjenishul literaturii... și căroră, scriitorul dornic de notorietate, le mai rămâne și dator!

Apropos, un talentat poet ardelean a făcut atâta tevatură cu promovarea unui mare poet canadian, pe care l-a omenit, cinstit, purtat, corcolit, lăudat, tradus și scris despre el, iar acesta la rândul lui n-a binevoit să îi traducă românașului nici măcar o poeză! Trăiască tradiționala ospitalitate românească! Unde draku ne este mândria! Am ajuns un neam de pliznaci sau de plezuroi? (de la englezescul please și pleasure – vezi dicționar!)

Nu trebuie să fim ostili, dar mai bine ne-am ocupa de sofisticarea și

→ Continuare în pag. 24

GENUNCHIERE (SCHIȚĂ UMORISTICĂ)

Costel BABOȘ

Nu-mi place să merg la biserică pentru că trebuie să mă voluntariez la statul în genunchi. Genunchii nu sunt făcuți să stai pe ei. Mai bine stai pe fund, stai în picioare, stai pup pe buda turcească, stai la orizontală, dar nu în genunchi. E chinul de pe lume. Îmi amintesc că tata mă pedepsea fără milă când nu eram prea cuminte. Și plângeam de cădea tencuiala, așa dureri îmi pricinuia statul în genunchi. La biserică nu te obligă nimeni! Stai în genunchi că așa vrei tu, căci altfel se uită alții urât!!! Unii fac buff și cad din picioare direct în genunchi sau în patru labe dacă-și pierd echilibrul. Alții cad din picioare direct în extaz și își mai dau și cu capul de pământ. Și nu o dată, ci de mai multe ori. Fac un fel de reverențe. După care își mai fac și un milion de cruci, din sperietură.

La serviciu, dacă e musai să stai în genunchi, porți genunchiere, e obligatoriu, să nu-ți paradești

rotula și cartilagiile că nu-ți mai dă nimeni altele. Nici ligamente nu-ți dă, nici tendoane, nici nimic. Ți se dă hapuri, eventual, dacă-ți tremură prea tare mădularul cu pricina, pilule de la care te ia cu dureri de stomac sau de cap, că așa sunt pilulele, fac bine la una și ravagii la ce-a mai rămas.

Genunchii trebuie protejați, asta e. Alături de durerea de spate genunchii sunt cei mai expuși durerilor, în general. Cu capul e altă poveste.

Unii își cer nevestele în genunchi. Nu zic că e o prostie, ca să nu se supăre cei care și-au cerut nevestele în genunchi. Și printre ei poate am chiar prieteni buni. Poate au făcut-o din romantism. E preferabil ca îngenunchierea să fie considerată un gest romantic, pentru că altfel se numește slugărnice, înrobire, aservire, supunere, înjosire.

Din respect îl saluți pe om sau îi întinzi mâna, nu îngenunchezi în fața lui decât dacă vrei să te umilești sau să ți se taie capul. E adevărat că și curvele (atât de sex feminin cât și masculin, să nu se creadă ca sunt sexist) mai prestează servicii în genunchi, e treaba lor. Eu însă le recomand genunchiere.

→ Continuare din pag. 23

rafinarea propriilor creații decât să tot lăudam și să-i promovăm pe unii și pe alții din străinătate - care până la urmă ajung să creadă că li se cuvine... că sunt aleșii domnului! Cum dăm de un scriitor cu un exotic „nume spaniol format din cel puțin trei segmente” ne închinăm la el ca la vițelu’ de aur... iar pe-al nostru îl „facem cadavru de debara” și ne debarasăm de el în grabă.

Boala asta cu traducerile nu e numai la noi... Mai e valabilă și la alți ex-comuniști! Poate din dorința de-a se afirma internațional. Este o mare greșală! Nu cred că e o cale sănătoasă! Nu cred! De ce? Pentru că totul este un compromis! Un compromis care pătează, un compromis care rămâne și nu mai poți scăpa de el niciodată! Așa precum păcatele tinereții! Așa ca un

tatuaj făcut la paisprezece ani! Dacă tu poet cunoscut în țara ta, membru al Uniunii Scriitorilor, director de revistă, animator literar și cultural, accepți să fii tradus de un terchea-berchea, numai că acesta știe o altă limbă decât a ta... atunci fii sigur că această lucrătură te va arunca în găleata cu lături și obscuritate... și vei fi judecat aprig și de cititori! Iar dacă Dumnezeu te va ajuta să ajungi cunoscut mai târziu și peste hotare, argușii vor scoate fotografiile cu „nudurile slăbiciunii tale” și le vor arata tuturor, numai așa (!) ca să nu ajungă capra ta, vecine-voisine, faimoasă!

De ce să nu ia scriitorul român legătura cu un literat de aceeași talie cu el, dintr-o altă limbă - mă refer la valoare și exigențe estetice și morale - căruia să îi propună să îi traducă lucrările? Desigur la rândul său, îi face un contra-serviciu traducându-i operele celuilalt în limba română. De

la egal la egal! Încercarea moarte n-are! Mai mult ca sigur că va accepta. Iar în ecuație se poate introduce și traducătorul păcătos doar ca mijloc de comunicare între cei doi literați! Dacă nu acceptă, se mai încearcă și pe la alte uși. S-ar evita și în acest fel unul din aspectele degradării literaturii românești, fenomen despre care de altfel au scris mulți...

În incheiere, pentru a nu fi acuzat de ipocrizie, aș vrea să spun că de curând am făcut grafica la două cărți de poezie - ediție trilingvă, apărute recent la București. Pe coperta a IV-a a fiecareia, am scris câteva simțăminte despre poezia autoarelor. Mea culpa! M-am referit acolo, de fapt, doar la varianta în limba română... care cu precădere mi s-a părut bună! Cele traduse în engleză și franceză las să le judece cititorii!

POEMIE

Daniel IONIȚĂ

Am salvat omenirea

*Am salvat omenirea.
Aseară, era cam nouă jumate.
Se ducea repede dracului,
atârând împuțită și plină de puroi
pe muchia distrugerii ei iminente.
Am salvat-o.
Am scos umanitatea din căcat
în ultima fracțiune de secundă.
Deși, ca să fiu sincer,
nu a fost o salvare autentică
(nu sunt Dumnezeu Mântuitor).
Am tras-o doar, afară din pacostele
și poginonagele prezente și presante.
O ușurare temporară,
o mică amânare, dacă vreți.
Nimeni n-a observat nimic.
Nevastă-mea, întotdeauna cu spirit practic,
mă suduie
De ce tot faci asta?
De ce-ți tot pierzi timpul?
E a treia sau a patra oară când te chinui.
Nu înveți niciodată nimic.
Ești atât de naiv. Lasă-i dracului în pace.
Eu zic da, da!
Ea zice da, da...*

Ochii din paharul cu martini

*De câte ori te-am iubit
De atâtea ori am terminat prin a-ți bea ochii din paharul
de martini
plin de lacrimi, cu inima ferferiță.
Aveam același obicei simțământ de neputință, regret și mânie,
din care doar ochii tăi serviți într-un martini mă mai putea
scoate.
Se holbau la mine beliți,
așa fără pleoape cum se aflau,
rotindu-se aleatoric.
Sorbeam câte unul, îl sugeam puțin
și-l scuipam înapoi.
Mai sorbeam câte puțin din băutura,
și mai înțepam câte un ochi cu scobitoare
ca să mi-l apropiu, și să te privesc în ochi
de aproape.*

*La sfârșit i-am lăsat în pahar,
deși barmanul îmi spunea că se ronțăie ca o delicatessă.
I-am zis să-i ronțăie el, dacă vrea
și nu i-am lăsat nici un bacșiș.
Ca de obicei.*

Lupta lui Iacov cu Dumnezeu

*Stiu bine că vine iar noaptea,
mereu noaptea,
și s-ar putea să nu se sfârșească bine.
Dar am pregătită o amenințare
cu care voi încerca să Te prind de pulpana hainei
iar atunci mă vei lovi în coapsă,
Cui să mă plâng că nu e fair-play?
Fiindcă tot Tu vei juca și rolul de arbitru,
și sunt aproape sigur
că vei opri lupta ca să fiu descalificat.
Voi șchipăta tot restul vieții.
Oamenii de pe stradă și din metrou,
ocazionalul șofer de taxi,
doamna de ghișeu pentru la taxe și impozite -
nimeni din acesștia nu vor ști ce s-a întâmplat.
„Uite încă un schilod...”
Colegii de serviciu mă vor întreba dacă sunt okei.
Le voi mormăi ceva despre o discotecă
și se vor obișnui repede mersul meu șontic.
Cu nedumeririle familiei va fi mai greu.
Ce-i voi spune celei alese?
Ce le voi spune copiilor?
Oare adevărul?
Cum că m-am trezit într-o noapte,
nu cu teamă de sărăcie, nici măcar cu groază de moarte,
ci pur și simplu împietrit de frica înstrăinării?
Căci mă înrăinasem de mine, de cine eram,
de cine mă făcuseși să fiu.
Am venit noaptea. Auzisem că te plimbi uneori
așa netam-nesam, în mijloc de noapte,
prin pădure, sus pe deal pe la pârâul Iaboc,
deși nu aveam nici o garanție că te voi întâlni...
Mai mult. Știam bine că pe cât de ești de impvizibil,
pe atât ești de ne rezonabil... Toată lumea știe:
seceri de unde n-ai semănat
și strângi de unde n-ai vânturat.
Dar tocmai de aceea
am venit să te ameninț cu ceva la fel de nerezonabil -
nu te voi lăsa până nu mă vei binecuvânta.*

Libertatea Individului sau Controlul Societății?

Octavian LUPU

Am fost educat într-o societate care te obliga să îți reprimi sistematic trăirile de fiecare dată când ele veneau cumva împotriva cadrului stabilit de către cei care o conduceau. Cel mai mare pericol era acela de „a gândi altfel” decât așa cum era impus printr-un fel de exercițiu de programare socială. În plus, colegii, formați pe un asemenea tipar, nu puteau să înțeleagă cât de mult se pierdea prin eliminarea impulsurilor creatoare doar din rațiuni ce țineau de confortul adulților ce nu doreau niciun fel de modificare a cadrului existent la acea dată. În felul acesta am ajuns să meditez mai profund asupra raportului ce trebuie să existe între individ și societate.

Însă, nu înseamnă că permiterea necenzurată a oricărui gen de manifestare reprezintă un lucru benefic. Dimpotrivă, într-o astfel de perspectivă se ajunge la extrema opusă, ce suprimă construcția colectivității, ce presupune mai mult sau mai puțin respectarea unor seturi obligatorii de reguli acceptate de către toți cei care o compun. Astfel, evoluția post-decembristă din țara noastră a constituit o trecere de la rigiditatea unei construcții „perfecte” la fragilitatea unei întocmiri lipsite de principii clare și respectate de către toți. Mai precis, o trecere de la suprimarea

individului la cea de contestare a socialului, de aici decurgând în mare măsură neputința redresării României din ultimii 20 de ani.

Dialectica raportului dintre individ și colectivitate nu reprezintă un fenomen nou, dar tranziția prin care trece spațiul românesc a pus în evidență mai mult decât în alte perioade ale istoriei acest balans între extreme fără să se ajungă la un echilibru benefic. În realitate, reculul individualist din perioada actuală reprezintă într-o mare măsură descătușarea energiei negative acumulate excesiv în etapa anterioară a construirii unei societăți ce călca în picioare noțiunea de individ promovând doar utopicul ideal al „omului nou”.

Un Secol de Observație

Dacă vom extinde cadrul de observație, vom remarca în decursul secolului trecut o alternanță de evoluții în perioade ce au durat de regulă mai multe zeci de ani. Astfel, secolul XX a debutat prin regimuri totalitare gata de război, care treceau cu brutalitate peste aspirația către libertate a fiecărei ființe umane. Putem vorbi despre un cult al socialului în detrimentul individului, fapt care a făcut posibilă lansarea ucigașului proiect de nimicire a milioane de oameni pe fronturile Primului Război Mondial.

După ce forțele totalitare au fost înfrânte, a urmat o perioadă de explorare a unei libertăți individuale fără precedent, fapt care a condus la o explozie economică, din păcate insuficient controlată, ce a permis afirmarea multor oameni de valoare în toate domeniile. Din nefericire, lipsa de discernământ în gestionarea acestor noi posibilități a

adus o criză economică prin intermediul căreia idealul „societății perfecte” a pus din nou stăpânire peste multe zone ale lumii generând a doua mare conflagrație a secolului XX. Forțele aflate în conflict își disputau de fapt dreptul de a controla masele de oameni ale acestui pământ trecând peste aspirația către libertate și dreptate ce subzistă în fiecare ființă umană.

Zona Gri a Perioadei Postbelice

Perioada postbelică a fost într-o zonă de „gri” prin faptul că lumea s-a scindat într-o tabără care punea preț pe valoarea individului, în timp ce alta accentua idealul totalitar al societății ce subsumează complet pe acesta într-o masă amorfă cu un singur vârf vizibil: Conducătorul lubit, un fel de Mesia care gândește, plănuiește și acționează în numele tuturor. Războiul „rece” care a urmat nu a făcut altceva decât să continue la nivel ideologic, dar și prin nenumărate războaie regionale, această dispută dintre două sisteme ce nu puteau să ajungă la un compromis. Cu argumente din ambele tabere, această „conflagrație” a durat până către ultima decadă, când blocul totalitar s-a fărâmat grație paradoxalei dorințe de libertate a elitelor din cercurile de la vârf, doritoare să se manifeste într-un cadru lipsit de constrângere.

Haos sau Ordine Rigidă

A urmat o perioadă în care haosul a luat locul ordinii rigide, rezultatele nefiind pe măsura dorințelor maselor largi, iar echilibrul dintre individ și societate rămânând ca un ideal pentru o altă

→ Continuare în pag. 27

POEME

Dacina DAN

CUVÂNT

indicibilă e sămânța
cuvântul
un copac
în care-atârână strâmb
două inimi albastre
în timp ce una bate
cealaltă-nmugurește
sărbătorind tăcerea dintre noi
cu frunze

AȘ VREA

aș vrea
să nu ne fi-ntâlnit niciodată
să nu ne fi iubit niciodată
să nu ne fi despărțit niciodată

mă nasc din nou
printre sofisme tale
iar silogisme alor iubiri
îmi cântă povești
despre un lanț
care-ar fi fost al lui prometeu
nesupusul
de ce
mie
nu mi se regenerează versul
ciugulit de vultur

VERDE (Mihaelei)

cine-mbracă versul cu floare de castan
cine-așteaptă să cutreiere
ploile și crengile
sau
umbra copilăriei
care s-a ascuns
undeva
sub cuvinte
din regăsire

se naște un înger
speranța se-ntoarce
cu ultimul dar
mă oprisem
lângă iubirea mea verde
și
te visam

LANȚURILE

nu-mi pot sfărâma lanțurile
mi-am pierdut cheia
încerc să mișc frunzele
mă desparte de ceilalți
un peisaj
arunc cu verde
în privirile toamnei
întorc ziua noaptea cu silabe
și-mi curge sânge din cuvânt
luați și citiți
acesta-i zborul meu
răstignit – când e grâu –
ploaie – când e tânăr –
anamorfoză – când albul se topește -

→ Continuare din pag. 26

epocă. Astfel, construcția socială a avut mult de suferit punând în pericol chiar noțiunea de organizare statală, fapt ce a condus la dezmembrarea unor structuri ce păreau solide în perioada anterioară și la războaie ce au degenerat până la nivel de ură dintre rase și etnii. În plus, perioada de relaxare a controlului individului a permis reapariția fenomenelor de corupție din perioada interbelică, lucru ce a condus la subminarea structurilor fundamentale ale statului în genul: educației, sănătății, sistemului de asistență socială, ordinii publice și chiar apărării.

Oferindu-se prea multă libertate s-a constatat că individul nu este totuși pregătit să acționeze responsabil în folosul comunității, ci dimpotrivă, el ajunge să se izoleze de ceilalți sau să se întovărășească în „găști” distructive ce ignoră dorințele legitime ale semenilor. Și astfel, am intrat în secolul XXI cu o dilemă nerezolvată în perioada

anterioară, mai precis cu o restanță la impresionanta lecție de istorie pe care trebuie să o învețe întreaga omenire.

Totalitarismul a continuat în anumite zone ale lumii oferind un model de stabilitate și de ordine aparent mai profitabil decât cel al permiterii libertății individuale. Companii importante au intuit potențialul afacerilor cu producție în zona totalitară și distribuție în cea liberă, fără să ia în calcul jocul periculos pe care îl fac prin transferul de putere economică spre zone ale lumii ce pot relua oricând disputele secolului trecut.

Revoluția Informatică și Saltul de Conștiință

Prin urmare, mă aștept la o perioadă în care căutarea echilibrului dintre individ și societate să își găsească o soluție mai bună decât ceea ce s-a oferit până în prezent prin intermediul unei societăți cu reguli clare și principii armonioase, dar și cu indivizi care

nu își reprimă creativitatea în a aduce tot ce poate fi mai bun în progresul lumii din care facem parte. Dincolo de evenimentele istorice, la care din păcate nu putem asista mai mult de câteva zeci de ani, există o nevoie stringentă pentru soluționarea adecvată a raportului dintre colectivitate și oamenii ce o compun.

Este posibil ca evoluțiile recente din domeniul tehnologiei informației prin dezvoltarea fără precedent a Internetului să permită o mai mare flexibilitate în rezolvarea „temei de casă” pe care secolul trecut ni l-a lăsat. La fel de posibilă este și reluarea ciclurilor distructive cu nuanțe totalitare, ce din păcate, continuă să existe și să își facă simțită prezența de fiecare dată când oamenii uită că nimeni nu trăiește doar pentru sine, ci fiecare ființă umană trebuie să slujească deopotrivă colectivității din care face parte.

ELENA BUICĂ – În pas cu timpul

Lucian GRUIA

Elena Buică s-a născut la 3 ian. 1933 la Țigănești, jud. Teleorman și a absolvit Facultatea de limba și literatura română a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, în anul 1964. În 1988 a emigrat în Canada. A debutat, după ce a devenit bunică, la 70 de ani, în 2003 la revista „Observatorul” din Toronto.

Volumul pe care-l prezentăm, *În pas cu timpul* (Ed. Armonii culturale, 2018) este un mozaic care cuprinde șapte capitole: *Lumina din cuvânt*, *Fragmente de istorie*, *Prin Romania-mamă*, *La pas prin Canada*, *Interviuri*, *Despre creațiile unor scriitori români* și *Opinii despre scrierile prozatoarei Elena Buică*. Postfața este semnată de Nicolae Dina.

Vom începe cu ultimul capitol, *Opinii despre scrierile prozatoarei Elena Buică*. Din mărturiile exegetice desprindem faptul că literatura autoarei este optimistă, solară ea scrie cu zâmbetul pe buze. Este verticală, textele au o motivație morală. Pentru Elena Buică, scrisul reprezintă o terapie. Ce ar mai fi de adăugat la aceste observații generale pertinente?

Să ne întoarcem la primul capitol, *Lumina din cuvânt*. În eseu *Gânduri la 85 de ani*, autoarea ne dezvăluie că se simte bine, abia acum începe pentru ea vârsta a treia. Justificarea medicală constă în faptul că după 60 de ani funcționează simultan ambele emisfere cerebrale, iar de la 70 de ani capacitatea intelectuală crește cu 30%. Faptul întărește afirmația că bătrânii sunt înțelepți. Iar cărțile Elenei Buică sunt sapiențiale. După venirea în Canada a renunțat la averea acumulată în țară și s-a dedicat evoluției spirituale. Cu alte cuvinte, cum ar spune Constantin Noica, dincolo de devenirea biologică întru devenire, s-a dedicat urmând calea spirituală a devenirii întru ființă.

Testamentul literar îl constituie cărțile sale.

Autoarea înțeleaptă se bucură de lucrurile simple, sănătatea la această vârstă constituie un miracol. Elena Buică se lasă impresionată și revigorată de zâmbetul unei persoane iubite, de gânguritul unui copil, de o floare, de un răsărit ori apus de soare. Este o argumentație pentru cartea lui Noica *Mathesis* sau bucuriile simple.

Capitolul al doilea, *Fragmente de istorie*, depune mărturie pentru patriotismul autoarei, prozele care îl compun aducând omagiu eroilor căzuți în timpul războiului de reîntregire (*Șarja de la Prunaru*) sau a participanților la *Adunarea de la Alba Iulia de la 1 dec. 2018*.

Foarte interesantă este povestirea *Impresionante imagini din timpul primului război mondial când armatele beligerante: germane și anglo-franceze au încheiat un armistițiu ad-hoc în timpul Crăciunului din 1914*. Faptul a fost immortalizat în filmul „Crăciun fericit” în regia lui Christian Carion.

Onoarea mai presus decât viața ne prezintă avatarele

suferite de oamenii din Țigănești în regimul comunist (sunt fragmente dintr-o posibilă monografie a satului).

Capitolul *Prin România-mamă* se deschide cu o emoționantă mărturisire: „Acele amintiri picură în suflet așa cum picură sunetul talângilor turmelor de pe coline, sau ecoul buciurilor și tulnicelor depărtate, de prin Munții Apuseni, mai ales la apus de soare, ori toaca mănăstirilor din dulcea Bucovină care răsună limpede în aerul curat și înmiresmat, gata să îți spargă pieptul de dorul de viață, ori... ori...”

O poveste miraculoasă din Delta Dunării descrie o întâmplare colosală trăită de autoare și de fiica ei în deltă, unde au fost plimbate pe canale chiar de marele canoist Ivan Patzaichin, fiul gazdei la care au tras la Mila 23.

Un moment impresionant îl constituie lansarea cărților tipărite în 2017 la biblioteca județeană „Marin Preda” din Alexandria.

Capitolul *La pas prin Canada* cuprinde 11 momente din excursia de o săptămână la Halifax – portul de la Atlantic unde debarcau emigranții în sec. al XVIII-lea. Impresionante sunt senzațiile trăite de autoare cu ocazia vizitării cimitirului în care sunt îngropate și victimele scufundării Titanicului și relatarea intitulată *Explozia devastatoare din Halifax*.

Din capitolul *Interviuri* reținem câteva aspecte ale creației Elenei Buică din interviul luat de Gh. A. Stroia, editorul a numeroase cărți ale autoarei. Elena Buică, după ce își scrie textele le lasă la dospit/limpezit o perioadă și abia după ce le revizuieste le dă spre publicare. Preferă proza scurtă care surprinde mai bine instantaneele vieții cotidiene. Nu-i plac autorii care introduc trivialități. A fost promovată de Dumitru Puiu Popescu directorul revistei „Observatorul” din Toronto, care i-a oferit două rubrici permanente: „Prin sita vremii” și apoi „Între două lumi”, apoi de regretatul critic literar Artur Silvestri și de publicistul George Roca (Australia).

Din ancheta revistei „Observatorul” reținem afirmația autoarei: „...am vrut să fiu un om în inima căruia să cânte viorile, să strălucească florile în culori proaspete, să răsună trilurile păsărilor, să fie lumină, căldură și bunătate, să fie cerul senin în care să plutească îngerul păcii și al dragostei.”

Într-un capitol separat, autoarea comentează creațiile unor scriitori români: Nicolae Dina, Milena Munteanu, Leonard Ionuț Voicu, Virginia Vini Popescu, Herman Victorov – Mihaela Victoria Ignat.

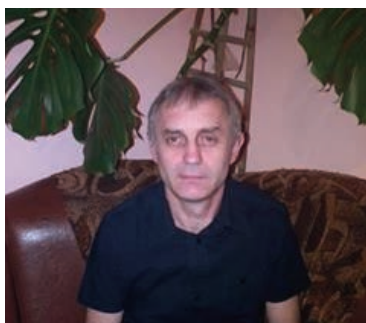
Despre creația autoarei au fost adunate câteva opinii semnate de: Nicolae Dina, Ioana Stuparu, Gheorghe A. Stroia, Cezarina Adamescu, Lia Daniela Nenciu, Domnița Neaga.

Prin activitatea de bunică, prin cărțile pe care le scrie, întâlnirile literare la care participă în România și Canada, prin comentariile literare pe care le face asupra operelor diversilor scriitori contemporani, Elena Buică se păstrează și la 85 de ani ÎN PAS CU TIMPUL.

PARADISURI CULTURALE

Vasile HATOS

A treia ediție a Premiului Literar Internațional „Corona”, s-a desfășurat în 15.09.2018, ora 18, în comuna Cassano All’Ionio, Calabria. Un eveniment organizat de „Traduzioni Talabà”, prezidată de Mihaela Talabà, dedicat în memorialul Salvatore Paladino. Eveniment așteptat de scriitori și poeți care au ieșit învingători în această ediție. Desfășurat într-o atmosferă pitorească, la l’Agriturismo „Colle degli Ulivi”, înconjurat cu plantații de măslini, portocali, mandarina etc., au adus un farmec acestei premieri. Palmierii din jur îți dă senzația că te afli într-un „sat” cultural unde spiritul îmbină frumusețea sufletului cu noblețea oamenilor veniți din Europa. Nu conta numai scrisul, ci și sufletele lor, blânde, atrăgătoare, deschise spre dialog. Un amalgam de pledoarii aduse spiritului ancestral, parcă, coborât dintr-o altă lume, unde Dumnezeu și-a pus pecetea pe farmecul oamenilor. Aici, uiți de toate, grijile dispar, atmosfera devine fermecătoare, fiindcă scriitorul și omul de rând își deapănă amintirile. Nu există diferență, că ești scriitor, poet, filosof, geniu sau un simplu muncitor, toate aceste dau culori spiritului. Scriitorul este egal omului de rând și invers! Când vezi aceste lucruri te inunda o bucurie imensă, și-ți dai seama că apropierea omului de Dumnezeu se face, uneori, prin creație. Cunoști pictori, actori, scriitori, poeți, oameni de rând, copii etc., luminându-ți sufletul și mintea cu creațiile lor. Arta, dar mai ales arta creată din adâncul ființei, dau valori sacre umanității. Prin arta spiritului devenim mai buni, reunind naționalități, pentru că un există diferențe, că este un artist român, olandez, italian, francez etc., toate se îmbină într-un focar al spiritului unde iubirea cuantică îmbină frumosul cu

pitorescul, iertarea cu iubirea, sacrificiul cu ura de sine. Toate aceste dau beneficii spiritului, călătorind înființă, deschizându-i noi orizonturi spirituale. Am stat de vorbă cu pictorul Marcello Le Neve; Giorgio Naccarato, lucrează la radio Cosenza Nord; prezentatoarea concursului Mihaela Olimpia Totu; președinta concursului Mihaela Talabà; artistul Massimo Cistaro; Rocco Leonetti etc., apoi cu scriitori veniți din România. Aș enumera câțiva: poeta Angi Melania Cristea, câștigătoare absolută al Premiului „Coroana”, cu cartea „Căutătorul de pokemoni” și alte premii; poeta Adriana Weimer, care anul trecut a câștigat două premii: Mențiune Specială la poezia cuantică: „Lumină de stea” și al treilea premiu cu cartea: „Un cer de cuvinte”, anul acesta fiind în juriu; poeta Diana Olteanu, care a câștigat la Poezie inedită cu temă impusă: poezia cuantică, premiul I: „Se zbate lin, tangenta, în spirală” și Mențiune Specială: „Îmi puse și mama, cântecul în suflet”; poeta Claudia Bota la Poezie inedită premiul III: „Amprente dorului” și Poezie inedită cu temă impusă: poezia cuantică, premiul III: „Picătură divină”; poeta Silvia Rîșnoveanu, Germania- Carte edită de poezii: Premiul III: Aripă; poeta Roxana Elena Sandu, Ialomița- Poezie inedită cu temă impusă: poezia cuantică: Mențiune special: Iubire; poeta Olga Văduva: Carte edită de poezii Premiul II: Ponte tra I pensieri/ Pod peste gânduri, secțiunea italiană. Apoi cu scriitorul italian Alfredo Bruni, fondatorul Asociației Culturale „La colpa di scrivere” (Vina scrisului), care a primit Premio alla Carriera per la letteratura și Luigi Silvestri - Premio Speciale Cuore Verde.

Toate aceste întâlniri culturale deschid spiritul spre noi orizonturi, călătorind spre timpuri primordiale, unde omul putea sta de vorbă cu Dumnezeu! Există în fiecare ființă un paradis al culturii, unde educația spiritului vine din timpuri ancestrale, demult apuse, pentru că omul, în ziua de azi, își croiește cu greu drum prin tranșeele culturii care apar tot mai des. Scriitori fără valoare ies la iveală prin stingerea culturii, prin acapararea unor valori mici, puse pe stâlpul umanității, pentru că, uneori, cultura

devine un brand unde banii își spun cuvântul, iar adevăratele valori se sting pentru că nu le ajută statul! Nae Ionescu spunea: „Singura datorie a statului este de a îngădui și a ajuta pe orice om să creeze”. Creația adevărată, dar mai ales cea lăuntrică, poate crea mitul fericirii, să-l ducă pe cel ce crează dincolo de limitele existenței, chiar poate devenii nemuritor, prin depășirea propriei condiții, dar sunt atât de puțini care se încumetă să meargă pe calea cunoașterii de sine. Ar trebui să înțelegem că fără paradisuri culturale, școli academice, fără sacrificii imense, nu putem crea cultură cu adevărat. De aceea Mihaela Talabà impune valori spirituale prin căutarea în sine a creației, pentru că poezia cuantică deschide noi orizonturi în creație, prin unirea valorilor spirituale în unul singur: cel ce se caută în sine. De aici denotă că, creația interioară este și creația lui Dumnezeu! Numai prin integrarea în natură, mai bine zis în legile naturii, ne putem recâștiga paradisul pierdut. Vedem aceste salturi spirituale în „Luceafărul” - Eminescu; Faust – Goethe; Divina Comedie – Dante; Corbul – Poe; Dacă – Kipling și de ce nu, în Coșbuc, Alexandri, Bacovia, Nichita Stănescu, Leopardi, Virgiliu, Ovidiu etc. Toți acești creatori de eternitate au dus spiritul pe plaiurile nebănuite ale sensibilității interioare, pentru că fiecare și-a căutat adevărata fericire!

Rezultatele în limba română:

Carte edită de poezii Premiul I: Căutătorul de pokemoni de Angi Melania Cristea, Craiova. Premiul II: ex aequo Omnia Vincit Amor! de Florin T. Roman, Sebiș (Arad) Inimă soare neobișnuit de Ciprian Muntean, Lugoj. Premiul III: ex aequo Limita umbrei de Silvia Bodea-Sălăjan, Zalău. Aripă de Silvia Rîșnoveanu, Germania. Mențiune de onoare: Suflete de ceară de Camelia Ardelean, Deva. Numele meu, e... de Stejărel Ionescu, Timișoara. Mențiune specială: Gramatica iubirii de Dan Mitrache, Bălcești. Labirintul iubirii de Claudia Bota, București. Florile cireșului tânăr de Daniela Gumann, Germania. Premii Speciale: Premiul Special Quantum: Eterna iubire de Daniela Gumann, Austria.

POEME

Nicolae Nicoară-Horia

Cântec de greieri...

N-auzi cum cântă greierii? E toamnă,
Din toamna care-a fost și mai demult,
Cântecul plin de-amintiri mă-ndeamnă
Cu drag până la capăt să-l ascult...

Din aripi cântă greierii, e toamnă
Și sufletul se umple de tumult,
Ți-aduci aminte, fericită doamnă,
Nimic din cântec nu era ocult?!

Afară-l cântă greierii, e toamnă?
Nu simți? E-atâta vară între noi!
Ne pleacă frunza, nimeni n-o condamnă,
La Anu' vine iarăși înapoi...

Mi-e dor s-alerg acum pe Dealul Culii,
Ce cântec minunat din Raiul vechi!
Femelele nu cântă, doar masculii
Tot țărâie armonice în urechi...

Îmi orbise sufletul...

Ai plecat Duminica, mamă,
În sfânta zi de duminică-n zori,
Eram cu tine acolo, la vamă
Și-acolo mă trezesc deseori...

Mi-am amintit de cuvintele tale
Rostite în noaptea aceea sub stele
Și Aerul mi se umple de jale:
„Nicule, vai de mânuțele mele!”

Te dureau pentru prima și ultima oară,
Niciodată în viață n-ai spus că te dor;
Îmi orbise sufletul ca o vioară
Cu coardele rupte: „copilul meu, mor...”

Ne-ndemânatic nu știam ce să fac,
Îmi ridicasem ochii spre cer:
Doamne, al nostru, de-acum și din veac,
Nu ți-e milă când părinții ne pier?!

N-am primit de-atunci niciun răspuns,
Și întrebarea aceea mi se pare ciudată,
Se trezise în mine pruncul din plâns-
Și mâinile lui mă dor câteodată...

Grânarele inimii...

M-au născut părinții cu folos
În lumea asta care mi-a fost dată,
Toată viața n-am fost..., furăcios, ”
N-am sărăcit pe nimeni, niciodată!

Când eram copil, acolo-n Sat
N-aveam astâmpăr, cum nu are vântul,
Din toată-averea cât-am adunat
O să rămână-n urma mea...cuvântul!

Din tot ce-am secerat în rând cu tine
Risipa noastră n-a fost în zadar;
Grânarele din inimă, știi bine,
Cu cât împart mi-e rodul plin de har...

Mă doare versul...

Mă doare versul, nu mai pot să-l strig,
Cuvintele îmi sunt tot mai puține,
La Țebea și-n Ardeal se face frig
Și Aerul abia de mă mai ține...

Simt surparea vremii cum coboară
Peste țara mea și neamul meu,
Dar în curând se naște o Fecioară,
Ea, Maica Fiului de Dumnezeu,

Maria, cea mai sfântă-ntre femei,
Cum alta pe pământ nici nu mai este!
Se luminează totuși ochii mei,
Voi să vă bucurați de-această Vestă!

Celor ce poartă numele ei drag
De Dragoste vă fie ziua plină,
Cu busuioc s-o așteptați în prag
Curând, cât de curând, ea o să vină...

Mă doare versul, dar durerea, ce-i?
Când fără ea mi-e inima săracă,
Tu vindecă-mi-l, Doamne, dacă vrei,
Ci voia Ta deplină să se facă...

Mă simt...

Nici greu nu mi-e și nici ușor,
Pe suflet nu am nicio cută,
Mă simt ca umbra unui nor
Ce trece peste voi tăcută.

Pe lume-i tot mai multă larmă
Și scrâșnetul e-atât de viu!
Până când gândul o s-adoarmă
Îl simt și încă nu-i târziu...

Mă simt ca iarba arsă-n vânt,
Ca nucul cel bătut în toamnă,
Mă simt așa, ca un cuvânt
Care mereu să-l scriu mă-ndeamnă;

Nici greu nu mi-e și nici ușor;
Din azi mereu spre mai departe
Și nu mă plâng dacă mă dor
Atâtea griji, oricum deșarte...

Poemul din toamnă...

Umblă vântul mahmur prin grădină,
Niciun gând nu poate să-l mai culce,
Să nu te miri dacă poemul e dulce,
Și Aerul miroase-a tescovină...

Bucuria aceasta ce mi-a fost dată,
Să fim împreună la cules mereu,
Ea vine-ntotdeauna de la Dumnezeu,
Ca o sărbătoare binecuvântată!

Din zorii vieții, până pe-nserat,
Fără tine, singur, Poezie dragă,
Mâna mea nu știe să-l culeagă.
Oricât e rodul clipei de bogat...

Ura de moarte...

Tot mai bolnav e neamul meu de ură
Și alte neamuri, care nu le spun,
De toate-acestea, Doamne, Te îndură
De la Paști și până la Crăciun,

De la Crăciun și până la Înviere
Să ne vindeci arșița din gând,
Trimite-n lume pace, mângâiere,
Din adevărul spus: „Eu vin curând!”

Zdrobește zidul care ne desparte
Și luminează gândurile noastre,
Să nu mai fie ura cea de moarte
Stăpână sub țăriile albastre!

Dragostea Ta o pune în cuvinte,
Și fă-mă pe deplin să o-nțeleg,
Ascultă-mi Ruga, nu-i a mea, Părinte,
E Rugăciunea unui neam întreg

MINCIUNI ADEVĂRATE DE BERTHOLD ABERMAN

Paul LEIBOVICI

Autorul acestei cărți, se dovedește prin noul său volum, a fi un analizator profund al diferitelor categorii de persoane; a relațiilor bilaterale între cele două sexe, urmărind cu desăvârșit interes, aș spune profesional, raporturile, curba seismică a vieții între cele două personaje, în permanență evoluția raporturilor.

Pe psihologul Aberman îl preocupă atât legăturile naive, prietenești ale tinerilor, cât și a celor care de mult au trecut vârsta primei tinereți. Ceea ce gândesc și simt tinerii zilelor noastre, în condițiile noi, în care nu întotdeauna, părinții au acces. Educația primită în sânul familiei?! Dacă aceasta a existat într-o oarecare măsură, se reflectă în comportarea tinerilor și gradul de intensitate. Însăși sentimentul apropiării prietenești, care se poate transforma în anumite condiții într-o dragoste sau chiar o pasiune oarbă pentru ambele părți, intră în preocupările autorului.

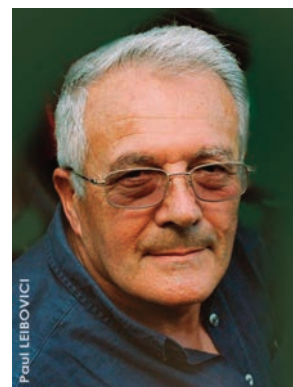
Însăși titlul, „Adevărul și minciuna”, pune lectorul în cumpăna gândiri sale. Adevărul – poate fi total? Dar minciuna!! În cadrul relațiilor dintre Ea și El, să constat nu numai la personajele din povestiri sau romane, un dezechilibru. Uneori sentimentele depășesc logica, și nu odată în anumite condiții de viață logică se impune distrugând cu vrere sau nu sentimentele – fie ele până în acel moment crucial, puternic. Autorul își îndeamnă lectorii chiar de la început: „Adevărul, merită și trebuie să se impună, chiar dacă, uneori cere sacrificii...”

Pentru a fi conștient de această afirmație, de greutatea propriu zisă a, adevărului, e absolut necesară o

educație temeinică, încă din primii ani ai existenței. O a doua afirmație – preocupare, a lui Aberman, ar fi destinul. În acest scop lectura capitolului „D-ale vieții”, vine să elucideze – am spune într-o oarecare măsură, care este sensul acestui cuvânt, greutatea pe care o are în cursul vieții. În general dacă oamenii, recte o pereche de tineri sau maturi, de-a lungul vieții se pot baza pe ceea ce se numește, destin, legăturile sentimentale între doi tineri, pot fi sau ar fi necesar să se bazeze pe acea flacără interioară care devine văpaie. Saint-Exupéry, la vremea sa a afirmat că: „Adevărate iubire începe de acolo de unde tu nu mai

aștepti nimic în schimb!” Tineretul zilelor noastre crede în văpaia dragostei atâta timp cât poate fi întreținută!... dar e știut că și văpaiele, acel foc sufletesc are nevoie de o anumită educație, pentru a putea fi întreținut! Poate nu la nivelul superior.. Dar câte nu intervin în viață, în fiecare moment?! Avem noi tăria sufletească, logica temeinică pentru a nu ne lăsa furați de bănuiele deșarte? Când una din părți (El sau Ea) are darul de a convinge, de a scoate din mânecă argumente, de a ametei partenerul

(a) cu înșir-te de cuvinte ametoare, victima cade. E uneori prea târziu, trezirea... Însuși autorul Aberman încheie capitolul „Bănuiala” cu: „E rușinos să arunci ceea ce ai ridicat...”

Dacă îndrăgostirea de o persoană e doar un joc de moment, sau dacă e ca focul din sobă care are puterea de a încălzi doar camera unde se află soba, lasă-mă să intru în inima ta, dezvăluie o nouă problemă, la care aș afirma, un răspuns e prea puțin: „Da, într-adevăr, dragostea e adesea plină de suferință...” Răceala sau indiferența părții opuse, depinde în cele mai multe cazuri de construcția anatomică, chiar dacă persoana a primit o anumită educație, s-a format în condiții prielnice. Dragostea este la rândul ei o suferință, pentru unii plăcută, pentru alții un lanț care atârână și din care e greu să te rupi! Desigur, nimic nu e veșnic, prin simplu fapt că noi nu suntem veșnici. Dar când iubim, când ne-am găsit echilibrul vieții, când firele dragostei se împletesc, devenind o continuă armonie, dragoste, devenind o obișnuință indispensabilă din viața perechii respective, atunci putem afirma, e o veșnicie! Să fiu iertat chiar și de Sophocles, dar înțelepciunea nu

→ Continuare în pag. 32

GÂNDURI REBELE

Harry ROSS

- Dumnezeu a pus bazele, iar noi am ridicat coloanele unei lumi strălucitoare.
- Cuplul uman e un producător unic de viață. Totul e simplu și captivant. Nu se cer studii și

nici vechime în câmpul muncii.

- Există o mare diferență între a vrea și a putea. Aici încep blocajele fericirii noastre!
- Lagărele naziste, fără excepție au fost crimmnale și monstruoase, dar și azi se mai găsesc scelerati care le acordă circumstanțe atenunate.

- Dragostea este sentimentul cel mai elastic. Te atrage și te lasă, te cuprinde și te prinde, iar la supărare... o întinde!

- Laudele postume nu mișcă nici un fir de păr în capul mortului.
- Dincolo de realitate, nu există nimic decât, mister, fantezii și aiureli.
- Avem o lume caldă și sensibilă și alta rece și indiferentă. Între ele funcționează un ghișeu de schimb de sentimente. Doamne, ce patente!

- Miezul nu scuză învelișul...
- Și bărbații de rând caută unicate printre femeile de pe Pământ.
- Ca un făcut, întâlnești mereu și mereu oameni pe care nu-i cauți.
- Uneori un apus de soare valorează mai mult decât un răsărit.
- Suntem expuși mofturilor copiilor pentru că ei văd în viața un capriciu.
- Statul Islamic a ridicat barbaria la rang de politică oficială.
- Omul care se îmbată cu apă rece bea fără măsură și setea tot nu-i trece.
- Căsnicia e un partid cu doi opozanți.
- Subțirimea intelectuală nu se măsoară cu ața, ci cu vorba și cu fața.
- Un compliment gratuit chiar dacă vrei, nu te va ridica printre zei.
- După studii îndelungi, nu s-a putut stabili dacă părinții sunt robii copiilor sau copiii sunt prizonierii părinților.
- Între strunele unei viori poți recunoaște și zâmbetul unei flori..
- Cugetările se ivesc spontan. Ele n-au durerile nașterii unui roman.
- Vorbele pot fi și calde, și agasante, șoaptele sunt reci și derutante.
- Și prostul are clipele sale de luciditate.

→ Continuare din pag. 31

poate fi o bază temeinică a dragostei. În lumea noastră dodernă, unde interesele predomină, fericirea e înțeleasă prin bunurile realizate, iar sufletul și mintea e răpită.. fie chiar pentru o anumită perioadă de belșug!

Pornim în viață nu întotdeauna cu entuziasm, depindem adesea de condițiile economice, uneori de educația sau needucație, și nu mai puțin de, construcția noastră interioară. E puțin, e mult!?

Nu întotdeauna, visul tinereții ni se împlinește. Și e firesc” Pe drumurile întortocheate, pline de surprize, de necunoscut și

necunoașteri – suntem adesea singuri! Visul, chiar la vârsta maturității, e plăcut, dă farmec vieții.. dar rămâne vis! De aceea Khalil Gibran a putut afirma: „Dacă dragostea te cheamă, urmează-o, chiar dacă drumurile sunt grele...”

Condițiile din noua societate contemporană, nu ne permit mai întotdeauna să ne lăsăm antrenați pe drumul visător al mării și aprinsei dragoste. Persoanele mature, cu o oarecare experiență, cu un trecut sau altul, au temeri de un pas în plus... de podelele care se îndoaie cub greutatea corpului, de experiențele trecutului! Maturii învăluți de visul unei noi aventuri, se

lasă mai greu antrenați, iar dacă se decid la noua dragoste e pentru a încerca o reîmprospătare a simțurilor, a unei vieți mai temeinice, sigure... „Găina bătrâna face ciorba mai bună?” Depinde cu cine o împărtășește!!! Simțurile și judecata vin după ce am sorbit din ciorbă!

Cartea, „Minciuni adevărate” formează un mănunchi de aprecieri, de analize întocmite cu dibăcie, experiență de viață, lecturi psihologice și filozofice. Citind-o și reflectând cu aprofundimea cuvenită, privim societatea din jur și ne întrebăm: „Adevărul vieții cotidiene oare e minciuna de a cărei fire ne împletim la fiecare pas?”

POEME

Domnica VĂRZARU

Nu-mi este teamă

Nu-mi este teamă !
O port lângă mine
De când m-am născut.
O rog, însă, grabnic,
Când vrea, să mă ducă
În alte țărâmură,
Să-mi dea, dacă poate,
Un alt început
Fără de nopți
Fără de zile.
Să-mi dea un ținut
Cu gândul hrănit
Doar de flori.
În raze de soare
Doar fluturi să zboare
Și printre culori
Lumina s-aducă
Tăria de stâncă
Și gând împlinit.

Mâna mamei

În culori cuprinse într-o ramă,
Greu împrăștiată, sub priviri,
Mâna mamei încă se destramă
În izvorul multor împliniri.

Mângâierea ei de catifea
Prinsă-n gingășie de cais
Îmi aruncă haina vieții grea
Și deschide drumul cel închis.

Străbătându-l, să-mplinesc un țel.
Mâna este torță văzătoare,
Dă putere, parcă-i din oțel
Și preia tot chinul, când mă doare.

.....
Bun străjer. Acolo, înrămată,
Ești izvor de multă alinare.
Tu, ca și-o icoana precurată
Dă-mi și astăzi binecuvântare !

Precum oglinzile din ape

Precum oglinzile din ape
Sunt gândurile mele-ades,
Când nu mai pot cuprinde-n ele
Mult căutatul înțeles.

Tremurânde-n raza lunii
Își caută margini. Răsfirate
În cercuri mari, se tot destramă
La porți de visuri încuiate.

Speranța, poartă de-mpănire
Zidită pururi în icoane
Îmi pune flori ale nădejzii
În lut sărac, făcut mormane.

Și unui gând ce stă la pândă
Îi spune că se poate face
Puternic scut pentru izbândă
Din adevăr, dreptate, pace.

Dar pân-atunci, eu mai departe
Din balansoarul unui gând,
Privesc oglinzile din ape
În marea batere de vânt.

Tu, ora mea

Ora mea, năucă,
Mi-ai sunat trezirea
Din somnul buimăcit.
Azi, multe gânduri
Se-ntorc pe unde-apucă,
La șirul nesfârșit.

Privesc cu resemnare
Convoiul flămânzit.
Ce mult am tot dormit !

În casa vieții mele
Le voi primi cu drag
Le-nșir ca pe mărgele
Purtate în șirag
Să aibă ce s-aleagă
Urmașii-n seri târzii
Când eu voi fi pribeagă
Prin alte galaxii.

Optimism

Primăvara și-a întins veșmântul.
În pădurea deasă florile răsar.
Cred că-n suflet nu îmi bate vântul
Și în casa vieții e lumină iar.

Vara-nfierbântată cerne ploaie deasă
Răcorind în câmpuri lanuri aurii
Să trăiesc în zile care nu apasă,
Leagăn de-mpănire multor bucurii.

Pe altarul toamnei, când apare luna
Și sub frunze, struguri străvezii adorm.
Sper cu tot ce sunt că-n curând minciuna
Se va duce-n țara veșnicului somn.

Adevar curat iarna va așterne
Pe năframa albă-ntre pământ și cer
Alungate fi-vor gândurile terne
Am să pot să cred, să traiesc, să sper.

Am trecut

Am trecut prin câmpurile goale
Auzind doar ciori ce croncăneau.
Am văzut la capete de brazde,
Singuratici plopi cum unduiau.

Își lăsau coroana-ngălbenită
Să se-mprăstie sub pic de ploi
Și să fie hrana potrivită
Spicelor ce ne hrănesc pe noi

Inima-mi se strânge a pustie
Fără ierburi crude, fără cânt.
Picurii din toamnă vor să fie
Lacrimi care-mi cad peste pământ,

Să rodească-n vara viitoare
Grâul, strâns în dodoloața pâine
Rumenită-n vetre de cuptoare
Cu speranța vieții pentru mâine.

Din volumul „Soare grăbit”

Anecdote cu scriitori

Propus de Ion Catrina

Pe când scriitorul **Honoré de Balzac** se afla în Elveția, prietenii săi l-au îndemnat să facă o excursie pe culmea unui munte.

– Exclus!, replică Balzac. Față de munți am aceeași atitudine ca și față de femei. Prefer să rămân la poalele lor.”

Un tânăr actor lipsit de talent îi cere dramaturgului **George Bernard Shaw** să-i scrie o recomandare pentru a se angaja la un teatru. Acesta a scris următorul bilet: „Vi-l recomand pe actorul X. Joacă Hamlet, Caesar, fotbal și biliard. Cel mai bine joacă biliard”.

Cum a scăpat **Caragiale** de sponsorizarea pentru amenajarea unui cimitir... Ion Luca Caragiale deținea o casă de vacanță la țară unde se retrăgea când dorea să scrie în liniște. Primarul comunei, de câte ori afla că scriitorul s-a întors, îl asalta cu zeci de invitații la evenimente locale sau îi cerea bani pentru comunitate. Cum lui Caragiale nu-i plăcea să fie distras din actul creației, reușea să-l șocheze mereu cu răspunsurile sale spontane. Într-o zi primarul îi bate în poartă cu rugămintea de a contribui financiar la construirea unui gard în jurul cimitirului comunal. Răspunsul lui Caragiale l-a dezarmat: – Nu vă dau bani pentru asta. Cei care sunt afară nu se grăbesc să intre, iar cei aflați acolo n-au cum să mai iasă. Prin urmare, n-aveți nevoie de gard..

Balzac a primit o scrisoare de la unul din numeroșii săi creditori: „Vă rog să-mi restituiți imediat banii pe care vi i-am împrumutat. Măine trebuie să plătesc urgent o datorie.” Răspunsul lui Balzac: „Aceasta e curată nerușinare! Vreți să vă plătiți datoriile cu banii mei?”

Aflându-se, ca de obicei, într-o mare jenă financiară, **Balzac** îl vizită pe editorul său pentru a obține bani. Într-una din zile a fost oprit în antecameră de un valet care i-a spus:

- Regret, dar astăzi domnul nu primește.
- Nu-i nimic, i-a replicat zâmbind scriitorul.

Principalul e să dea!

Baudelaire a fost întrebat de o doamnă vârstnică și vanitoasă, căreia toți îi făceau complimente:

- Câți ani îmi dați, maestre?
- De ce v-aș mai da și eu, din moment ce aveți atâția? îi replică sarcastic poetul.

În luna iulie a anului 1838, cu șase luni înainte de a se căsători cu verișoara sa dreaptă, Emma Wedgwood, **Charles Darwin** a întocmit o listă cu argumente pro și contra mariajului.

Analizându-le, Darwin a hotărât că argumentele pro trag mai pe greu pe cântar, s-a căsătorit și a trăit cu Emma până la moartea sa, în 1882. Ei au avut zece copii (trei dintre care au murit la o vârstă fragedă). Iată unele din argumentele pro-mariaj ale lui Darwin: Copii (dacă va da Domnul) [n.b.: trebuie de remarcat că Darwin avusese studii teologice]. O companie constantă (și o prietenă la bătrânețe). Obiect de iubire și de joacă (oricum e mai bine decât să ai un câine). Casă amenajată și cineva care o să aibă grijă de gospodărie. Diverse stări benefice pentru sănătate. Imaginează-ți numai o soție gingașă întinsă pe canapea, focul arzând în cămin, cărți, muzică bună...

Căsătorie, Căsătorie, Căsătorie. Quod Erat Demonstrandum.

La scriitorul francez **Anatole France** venise odată o tânără stenografistă să se angajeze la lucru. France găsisese că e mai eficient să dicteze nuvelele și articolele sale.

- Monsieur, eu pot stenografia cu o viteză de 150 de cuvinte pe minut, rosti domnița cu gândul să-și ridice valoarea.

- E bine, dar de unde să vă iau atâtea cuvinte? răspunse uimit și ironic France.

MÂNTUIRE

Emil PROȘCAN

Totul trebuie să fie simetric, spuneai, și-mi arătai de undeva de sus îmbrățișarea rămasă la poalele muntelui pe care nu apucasem să o prindem în boldul cu amintiri ucise frumos. Măreția muntelui este pretextul neputinței de a fi fericit. Piscul este totdeauna acolo sus. Pentru a urca trebuie să privești spre el, adică spre Cer, adică spre direcția cea bună. Rămânem cu tenacitatea încrâncenării de a urca. Piscul își apără neatingerea precum Cerul viața de apoi. Liniile din palma destinului ne face așa de diferiți încât devenim o perfectă nepereche. De aceea continua căutare, urmele de pași, valul de mare din orice anotimp. În orice nedeșpărțire există o jertfă. De ce de sus?, te întrebam, de ce? Ne vedem mult mai mici așa. Și ne pierdem mai ușor printre păreriile oamenilor. Tristețea aparține bunului simț, îmi spuneai. Când iubești, de fapt construiești un pod. Totdeauna îți dorești să treci dincolo. Tărâmul necunoașterii are cele mai frumoase culori. Acolo este o altfel de singurătate, îți spuneam. Acolo gândurile se așează în privirile și palmele noastre cu altfel de blândețe și înțelegere. Este depărtarea de tot ce nefiresc există, precum întoarcerea în sinele ce mântuiește. Apoi totul se contopește. Culoarele devin parte din noi. și se așează în zestrea de alb primită la naștere. De unde știi toate astea, mă întrebai. Ai fost acolo? Nu am fost, dar te construiesc numai în locul acela de nimeni știut, adică te iubesc. Necunoașterea, chiar dacă este tărâmul de dincolo, îți poate oferi totul și tu meriți totul. Tu ești dragostea, iubirea, liniștea fiecărei zile și tot ce sufletul meu îmi tot cere. Nu sunt mințit. Știi că acesta este adevărul. Ești dragostea noastră. Te aștept de mult. A durat ceva timp până să mă nasc. Mi-am dat seama că, de fapt, tu însemni trebuințele mele. Există un rost

al tuturor lucrurilor. Timpul mi-a măsurat pașii cu așteptarea. Așteptarea se măsoară în pași. De ce nu m-ai chemat mai înainte?, mă întrebai. Pentru că eu nu am talent la desen, liniile le fac încet,, stângaci și cu teama de a nu greși, precum șoarecele. Și-apoi fiecare amănunt contează. Când ți-am desenat părul, munții erau plini de zăpadă și am hotărât să mai pun și altceva, așa că am mai așteptat un anotimp. Trebuia să-ți așez undeva și ce mamei mele îi plăcea. Mama mea știa multe despre zâmbet și viață. Din bunătatea ei am învățat multe lucruri, din bunătatea mâinilor ei pașii mei mi-au dibuit multe cărări de liniște. Când am întâlnit florile din fânețele unde caii își slobozeau libertatea, am fost în mare dilemă, nu știam unde să ți le pun. Erau multe și diferite. Ca un Cer din care primim lumina zâmbetului erau. Nu puteam să știu în ce parte îți dorești duminicile, așa că le-am pus în mine. Trebuia să-ți ofer și eu ceva în ziua în care urma să te întâlnesc. Erau blânde, calde și se hrăneau cu lumină. Le puneam în mine pentru că le puteam lua de acolo oricând ar fi trebuit să înțelegi câte ceva despre mine. Uite ce bine-ți stă acum cu ele în zâmbet și pașii desculți.. Câmpul de floarea-soarelui, răsăritul din marea cu valuri, curcubeul, urmele de pași, valurile și toate celelalte anotimpuri ți le-am pus în ordinea firească a privirii tale. Așteptarea de tine este o regulă. Te-am putut astfel întâlni pretutindeni. Deja începusem să cred în ideea de fericire. Într-o zi nu găseam ce să-ți pun pe glezne și umeri. Bunica, care stătea sub teiul din curte înpletind într-un ciorap lumina unei dimineți, m-a chemat la ea și după ce m-a mângâiat cu înțelegerea ce ne leagă sângele, m-a luat de mână și m-a dus la lada în care își ținea zestrea și mi-a zis să aleg. Am luat albul rochiei de mireasă și câteva duminici. Ale ei

erau altfel... Aveau zăpezi până la Cer și bunica era acolo o copilă ce vorbea cu pomii din curte, pietrele și urmele de pași ce mă învăța să le deslușesc. Ce zâmbet avea bunica, ce duminici! Atunci am descoperit munții cu piscurile înfipte în Cer și m-am bucurat pentru ziua ce va să fie venirea ta. La poalele lui oamenii copii învățau mersul copăcel. Copăcel de nuferi, copăcel de trestie, copăcel de număuita. Mă gândeam la tine, la noi, la zborul păsărilor și la rostul multelor lucruri ce trebuie să le așezăm în noi, pentru a construi îmbrățișarea. Într-o dimineață am simțit primul semn al existenței tale. Pieptul, mâinile și tot ce în mine respira, nu mai erau singure. Așteptarea, devenită miloasă, se îmblânzise. Te simțeam, simțeam că ești aproape, că din moment în moment ai să-mi apari. Nici în tăcerea mamei mele nu trebuia să mai fie suferință pentru mine. Atunci am luat pereții camerei, i-am înșirat pe malul mării și te-am așteptat. Aveam emoții. Ce emoții puteam să am! Îți simțeam respirația și căldura a tot ce puseseam în tine. Valurile aduceau din neant semne albe... Ce-i cu șotronul ăsta aici?, ai întrebat în momentul în care ai atins nisipul. Acesta a fost primul lucru pe care l-ai întrebat. Sunt pereții camerei tale, ți-am spus. Viitoarea ta cameră. Domnule ești nebun, mi-ai zis privind cu zâmbet și păr despletit în jur. Îți vedeam pentru prima dată zâmbetul. Eram uluit pentru că uitasem de câmpul de flori și mă întrebam cum de totuși îl ai. Hm! Tot ce puseseam în tine era acum în zâmbetul tău. în urmele așteptărilor mele și peste tot în jur. Te recunoșteai în mine și zâmbeai! Înțelegeai! Doamne cât de multe lucruri a intuit bunica! Dă-mi mâna și hai să jucăm șotron, mi-ai zis.

Mâna ta îşi trimitea căldura în mine precum toate cele aşezate în albul din tine. Precum adâncurile din care veneai te iubeam şi te simţeam. Oamenii nu pot trăi singuri! Urmele pe nisip erau fără putinţă de tăgadă. Tăcerea dădea semne de resemnare. Mersul pe pereţii camerei tale improviza nemurirea. Copilăria din zăpezile rochiei de mireasă a bunicii se juca cu pescăruşii. Valurile mării şopteau ceva din adâncuri. Ce spun valurile?, te întrebam. Ceva din ce mamei tale îi plăcea. Ce zâmbet uriaş avea Cerul! De ce trebuie să fim mici?, te întrebam. Pentru că celorlalţi din mulţime să nu le pese de noi, îmi spuneai. De ce să nu le pese de noi? Trăim împreună şi împărţim aceleaşi zile şi anotimpuri. Ar trebui dată o lege, îţi spuneam, o lege care să oblige la mersul desculţ, o lege care să oblige să înţelegi ca să începi să trăieşti. Dar ea există, îmi spuneai, în timp ce-ţi strângeai pereţii camerei de pe nisipul cu urme fără putinţă de tăgadă. Noaptea oamenii o iau mereu de la capăt, de aceea neantul de unde vin valurile, aici la mal, devine alb, îmi spuneai. În fiecare seară îţi strângeai cu aceeaşi grijă pereţii camerei ce-ţi fuseseră şotron la bine şi la rău. Nu suport buzunare pline, de aceea le port cu mine, la piept, să le strâng, precum urmele din îmbrăţişarea ta. Visele mele nu-mi cer niciodată nimic, dar eu le înţeleg şi le dau drumul să se întoarcă,

precum porumbeii aduc Cerul la oameni. Dimineţa obosite şi stoarse de uitare, câteva, se mai pot zări în mâna valurilor. Împărţim frăţeşte tot ce agonisim. Priveşte ce urme de paşi sunt peste tot şi nimeni nu ţipă, nimeni nu caută..Totul trebuie să fie simetric precum lacrimile ascunse în neantul ochilor tăi frumoşi. De aceea privirea, gândurile, munţii sunt în îmbrăţişarea noastră. Anotimpurile sunt în aceeaşi veşnică căutare întru simetria ochilor tăi. De aceea valurile vin şi pleacă. Un dute-vino ca şi cum au uitat ceva, ca şi cum mai e ceva de lăcrimat, de zâmbit, de spus. Privirea de sus ne face mai mici şi mai trebuie să ne ascundem. Stăm la vedere fără să fim văzuţi, recum în orice copilărie. Precum universul nu ne ascundem. Fără să ştim multe lucruri există. De aceea privim de sus stelele, da, de sus. Aşa cum ne trimitem gândurile. Precum bunica părul lung şi-l pieptăna. Acum ştiu de ce am aşteptat atât, mi-ai spus într-o zi.

Ca totul să fie simetric, precum ziua în care ne întoarcem!

În fiecare dimineţă îţi duci, cu aceeaşi răbdare, pereţii camerei pe malul mării şi nu te temi. De ce noaptea îi iei cu tine?, te întrebam. Şi cochilia melcului are o spirală, îmi spuneai. Oamenii privesc de sus, văd nisipul pe care-l călcăm a desculţ şi se simt liberi, neîmpovăraţi de noi, cu toate că atunci când zâmbeşti le suspicionăm fericirea

de înaltă trădare.Şi-mi car pereţii camerei cu mine. Nu din nonconformism, nu! Tot ce e pus în mine trebuie să-mi rămână, să-mi rămână în preajma paşilor. E darul de preţ al sufletului meu. Fiecare din noi primim câte ceva şi dăm mai departe. Totul trebuie să vie în împărăţia ta simetric şi să devină podoabă pentru degetul tău inelar! Ne împletim coroana de spini singuri, apoi ne-o punem pe deget. Nu vrem să abuzăm de mila oamenilor, au atâtea lucruri de neînţeles, de ignorat, de urât. Urc vârful de munte cu tine. Agoniseala lor de lacrimi e toată în noi şi de aceea îi iubim. Ei cred că este o pedeapsă şi ne hulesc. Povara nevinăţiei lor este rugăciunea pe care trebuie să o ducem acolo sus. Trebuie să ajungem acolo sus! Trebuie! Ştim ce trebuie să se întâmple... Urcăm, urcăm, urcăm, printre mâinile ameninţătoare precum un labirint cu singura ieşire spre Cer! Acolo sus ne aşezăm pe crucea pereţilor şotron cu faţa spre neantul de deasupra noastră. La poalele piscului a rămas lumea! Un uriaş neant de aşteptări între noi şi aşteptările lor!

Acum totul este simetric?, mă întrebi.

Priveşte în sus îţi spun în timp ce, cu toate că am ajuns în vârful piscului, noi încă urcăm, urcăm, urcăm...

Toate aceste întrebări ni le punem mereu, cărămidă cu cărămidă, până când podul va fi gata.

POVESTE DE DRAGOSTE

Emil Proscan

Ce simplu s-a denumit omul acela „tată”!

*Mama nu este invenţia mea,
ea nu e femeia aceea,
este îmbrăţişarea mea cu tot ce există,
timpul etern,
nedespărţirea,
tărâmul soarelui răsare, naşterea mea.
De-acolo îmi iau căldura şi zâmbetul în zilele cu ploi fără curcubeu!*

*Mama mea e
mama!*

*Omul acela a întâlnit-o într-o zi pe mama mea şi s-au
învrednicit...*

Cunoaşterea lor e veşnicia

ce trece efemer prin mine.

Când mă strigau eram copil!

*Ce asurzitoare linişte dau la iveală anotimpurile ce ning
acum..*

În fiecare zi spun Tatăl Nostru pentru prima dată!

Mulţumesc Doamne!

Şi să ştii că nu vreau alte minuni!

SCRIPTA MANENT - FARMECUL ANTOLOGIILOR DE ALTĂDATĂ

Alex ȘTEFĂNESCU

Alex ȘTEFĂNESCU

A trecut vremea când o antologie era expresia dorinței unui cititor pasionat (eventual profesionist) de a da și altora ocazia de a citi poeziile care l-au încântat pe el. Acum o antologie se alcătuiește din ambiția unui critic literar de a se prezenta în fața opiniei publice ca o instanță supremă sau din nerăbdarea unei noi generații de poeți de a se impune, după înlăturarea necruțătoare a celei dinainte.

Ceva din farmecul culegerilor, crestomațiilor, florilegiilor de altădată s-a pierdut. Aproape că-mi vine să mă adresez, copleșit de nostalgie ca Eminescu în Epigonii, predecesorilor noștri: „Voi, pierduți în gânduri sante, convorbeați cu idealuri;/ Noi cârpim cerul cu stele, noi mânjim marea cu valuri”.

Daniel Ioniță este unul dintre ultimii romantici ai îndeletnicirii de antologator. Stabilit în Australia, la Sydney și având altă profesie decât aceea de literat, el a continuat să citească, totuși, de-a lungul anilor, poezie românească, așa cum făcea și

înainte de a se expatria.

„Toată povestea – explică Daniel Ioniță – a început de fapt foarte modest. Intenționam să traduc câteva poeme pentru copiii mei, nepoții și nepoatele mele și alți câțiva prieteni mai tineri. Numitorul comun al acestora era faptul că, deși stăpâneau la nivelul de conversație limba română, nu erau capabili să guste poezia românească. Nu erau capabili, cred eu, să pătrundă minunata ei adâncime – un pastel unic, dar variat, o voce deosebită printre marile valori poetice ale lumii.”

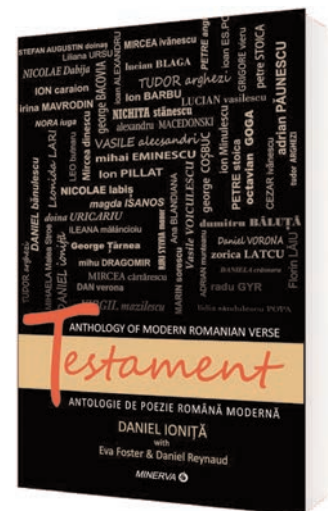
Ce frumos ar fi dacă și autorii de antologii profesioniști ar da dovadă de atâta candoare și bună-credință în întreprinderile lor! Dacă i-ar avea în minte, ca destinatari ipotetici ai versurilor selectate, pe propriii lor copii!

Munca de traducător, care este, într-un fel, și o muncă de critic literar, l-a format, treptat, pe Daniel Ioniță, astfel încât el are acum, se poate spune, o conștiință estetică. Dovada cea mai convingătoare o constituie o antologie (bilingvă, româno-engleză) a poeziei românești moderne, „Testament”, pe care a dus-o la bun sfârșit cu un efort ieșit din comun, dar, în mod paradoxal, și cu plăcere. Daniel Ioniță nu doar a selectat, ci – după cum reiese din confesiunea din care am citat – a și tradus poeziile, lucrând la traduceri cu o seriozitate demnă de dat ca exemplu. Totodată, a avut parte de consilieri de elită: Ana Munteanu, de la Editura

Minerva, și Eva Foster și prof. dr. Daniel Reynaud de la Avondale College of Higher Education.

Prima remarcă pe care o putem face parcurgând sumarul antologiei este ignorarea inocentă a obligațiilor pe care le are (sau crede că le are) un specialist. Daniel Ioniță nu vrea să illustreze curente literare și nici să includă în cartea sa poezii cu valoare de documente de epocă. Scopul său este acela al fluturului, care zboară din floare în floare: să culeagă nectar liric cât mai dulce și mai înmiresmat. Selecția, fiind dezinteresată, netendentioasă, este, în același timp, drastică. Din fiecare poet, autorul reține o singură poezie, uneori două și, în mod cu totul excepțional, trei.

Poeziile alese sunt, în general, dintre acelea care plac încă de la prima lectură. Drept urmare, pot fi citite pe scenă, pot fi puse pe muzică și, mai ales, pot fi folosite pentru înduplecarea unui vorbitor de engleză, care poate nici n-a auzit de România, să

citească literatură română.

Eliberat de obligații neliterare în ceea ce privește selecția, Daniel Ioniță și le-a asumat cu toată răspunderea pe cele privind calitatea traducerii.

Alt merit: a recurs la un mod simplu și elegant de construire a cărții. Textele sunt așezate în ordine cronologică, după anul nașterii poetilor.

Vasile Alecsandri, primul din sumar, este prezent cu un „pastel” binecunoscut, plin de o voioșie care se transmite cititorului: „Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă/ Lungi troiene călătoare adunaten cer grămadă/ Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi/ Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.ș...ț. Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare/ Strălucește și dizmiardă oceanul de ninsoare/ Iat-o sanie ușoară care trece printre văi.../ În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi.” (Iarna)

Urmează Eminescu (bine a făcut autorul selecției că n-a început cu Eminescu, ar fi fost un mod convențional și neconvingător de a-i evidenția valoarea). Din opera lui poetică Daniel Ioniță a ales cu un instinct artistic sigur sonetul „Trecut-au anii” și „Glossa”. Sonetul este esență de eminescianism și, în același timp, este povestea pe scurt a unei vieți în care se poate recunoaște oricine. Glossa își păstrează cadența de metronom gnostic și în versiunea engleză: „Time is passing, time comes yet,/ All is old, and all is new;/ What for good or ill is set/ You can ponder and construe;/ Do not hope and do not worry,/ What is wave, will wave away;/ Though enticing with a flurry,/ Cold remain to all they say.”

Aproape niciun poet român important nu lipsește din sumar.

După Vasile Alecsandri și Eminescu urmează Alexandru Macedonski, George Coșbuc, Tudor Arghezi, Octavian Goga, Ion Minulescu, George Bacovia, Vasile Voiculescu, Ion Pillat, Ion Barbu, Lucian Blaga, Radu Gyr, Magda Isanos, Mihai Dragomir, Ștefan Augustin Doinaș, Ion Caraion, Irina Mavrodin, Nora Iuga, Mircea Ivănescu, Petre Stoica, Nichita Stănescu, Nicolae Labiș, Grigore Vieru, Marin Sorescu, Ileana Mălăncioiu, Cezar Ivănescu, Ana Blandiana, Virgil Mazilescu, Adrian Păunescu, George Țârnea, Nicolae Dabija, Leo Butnaru, Leonida Lari, Liliana Ursu, Mircea Dinescu, Daniela Crăsnaru, Mircea Cărtărescu, Ioan Es. Pop, Lucian Vasilescu, Daniel Bănuțescu și alți câțiva, mai puțin cunoscuți.

Din Tudor Arghezi, Daniel Ioniță a ales, inspirat, „Testament”, din George Bacovia – „Decembre” și „Plumb”, din Ion Barbu – „Riga Crypto” și „Lapona Enigel”, din Lucian Blaga – „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii” și „Risipei se dedă Florarul”.

Cu puțină engleză pe care o știu îmi dau seama că celebrul poem al Radu Gyr, „Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane” nu are aceeași forță în traducere, din simplul motiv că numele Gheorghe și Ion, la vocativ, elemente de bază în construcția poemului, sunt inevitabil lipsite de rezonanță afectivă în conștiința unor străini.

Ștefan Augustin Doinaș figurează în sumar cu (probabil) singurul său poem scris într-o stare de grație, „Mistrețul cu colți de argint”. Nichita Stănescu este reprezentat de două poeme sentimental-abstracte, foarte nichitastănesciene, „Luna în câmp” și „Poveste sentimentală” și de un simpatic poem scris în

argou, din tinerețe, „Balada motanului”. Daniel Ioniță a știut ce să aleagă: poezii nu numai încântătoare, ci și traductibile: „Pe urmă ne vedeam din ce în ce mai des./ Eu stăteam la o margine-a orei,/ tu – la cealaltă,/ ca două toarte de amforă.” Etc. – „Later on we met more often./ I stood on one side of the hour,/ you on the other,/ like two handles of an amphora.” Etc.

Exact cum speram, din antologie nu lipsește Nicolae Labiș. Poemele sale „Moartea căprioarei” și „Dans”, scrise cu spectaculosul său talent, îi vor încânta, n-am nicio îndoială, și pe cititorii de limbă engleză.

Din Grigore Vieru aș fi ales una sau două dintre emoționantele poezii pe tema mamei; autorul antologiei a preferat „Basarabie cu jale”, care îl prezintă pe Grigore Vieru ca pe un poeta vates, ceea ce este justificat.

În afară de Nichita Stănescu, generația '60 mai cuprinde, în antologia lui Daniel Ioniță, nume bine alese: Marin Sorescu, Ileana Mălăncioiu, Cezar Ivănescu, Ana Blandiana, Virgil Mazilescu, Ioan Alexandru și Adrian Păunescu.

Fiind bilingvă, antologia îi va interesa, fără îndoială, și pe cititorii români, ca pe o gală a poeziei românești moderne. Va fi, fără îndoială, și contestată (tocmai pentru că nu se bazează pe rațiuni de politică literară), dar cu greu se va putea face abstracție de ea.

CERBUL DE AUR 2018

Heidi S. SIMON

Un eveniment artistic deosebit. Festivalul „Cerbul de aur”! Ne trezește amintiri și nostalgii; ne amintește de timpurile minunate ale anilor 1968, 69,70 și alții ai domnului acestora, când atât noi, cât și artiștii invitați la festivalul prestigios din Brașov eram tineri, plini de avânt și bucușori de viață. Brașovenii și noi, eu cu familia mea, ne amestecam zilnic în forfota străzilor înzăpezite de la poalele Tâmppei ca să-i vedem de aproape pe toți cei talentați și frumoși care ne-au onorat cu prezența, dând impresia că San Remo s-a mutat la noi. Serile îi vedeam la televizorul cu ecran alb-negru...

Dar pe cine deranja așa ceva? Și pe cine nu am văzut în anii aceia!? Pe cei mai minunați, mai buni cântăreți din Europa a acelor timpuri. Unii erau concurenți, premiați pentru calitatea cântecului și a interpretării, ca Jacques Hustin, Thereza Steinmetz, Angela Similea și mulți, mulți alții de-alungul anilor. Dar tot atunci am avut plăcerea deosebită să auzim artiști consacrați care au evoluat în afara concursului și ne-au desfășurat auzul și sufletele cu vocile lor minunate.

Niciodată nu voi uita finețea interpretării cu care Connie Francis și-a definit repertoriul, sau cele două Madone ale scenelor europene: Amalia Rodrigez și Juliette Greco - o lady îmbrăcată mereu în negru, ca o statuie impozantă a tristeții, creație a unui mare sculptor - artist. Dar și toți ceilalți, ca Gilbert Beaud, Jean Claude Pascal, Luminița Dobrescu, neasemuitul Gică Petrescu, Rita Pavone - micul titirez, plină de talent, Dan Spătaru, Bobi Solo, Cliff Richard și câți alții care ne-au înfrumusețat viața în vremurile acelea. Au fost 17 ediții ale acestui festival, sub conducerea muzicală a prea cunoscutului dirijor Sile Dinicu. Până în 2009, când lanțul de aur s-a întrerupt, pentru a se reface din nou în această

lună, desigur iarăși la Brașov, conform tradiției.

De câțiva timp, de când s-a dat de știre că se va relua festivalul, s-a revărsat un val de bucurie anticipată asupra tuturor israelienilor de origine română. Ni s-au răscolit amintirile frumoase despre vremurile de altădată, despre artiștii pe care i-am îndrăgit în tinerețe, luându-i cu noi peste tot pentru tot restul vieții. Iar faptul că după o întrerupere de 9 ani Festivalul „Cerbul de aur” s-a reluat tocmai în acest an 2018 și nu altcândva este semnificativ, deoarece plăcerea muzicii și a întâlnirilor cu prieteni vechi corespunde cu sărbătoarea națională a României - ajunsă la venerabila vârstă a unui Centenar, ceea ce încălzește de mândrie inimile românilor din toată țara, ca și pe cei toți ceilalți aflați peste tot în lumea largă... Iar israelienii, ca întotdeauna, alături de ei!

Acuma, când evenimentul se poate comenta la timpul trecut, nu mai trebuie comentat, în nici un caz de către mine, deoarece a fost urmărit cu interes și emoție de către toți cei ce-l așteptau cu nerăbdare de mult timp. Mai ales că frumusețea momentului și măiestria interpretărilor este recepționată de către fiecare spectator sau telespectator în mod individual, căci gusturile mulțimii nu se pot pune în discuție, iar câți oameni au urmărit evenimentul, tot atâtea impresii și păreri s-au format. Desigur avem și un numitor comun, este nivelul de apreciere al unei comisii deosebit de competente, în hotărârile căreia avem încredere și le respectăm cu toții. Mi-a plăcut că în afara concurenților premiați cu prestigiosul premiu, comisia a avut grijă să dea distincții multor cântăreți buni, că publicul, presa și Primăria orașului gazdă le-a înmănat de asemenea diplome și premii pentru a le cinsti talentul și însemnătatea participării la un asemenea festival de prestigiu

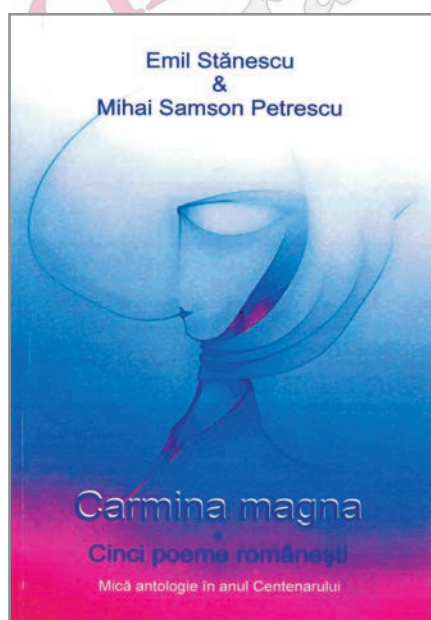
internațional.

În ceea ce privește contribuția interpreților în afara concursului, mie personal mi-a plăcut în mod deosebit programul prezentat de către dl. Horia Brenciu și grupul său muzical. Aș spune că a adus un plus de voie bună și culoare scenei și publicului entuziasmat de verva și glumele care însoțeau fiecare piesă cântată, ca și de orchestra alcătuită de instrumentiști de o înaltă ținută artistică. Iar în mod cu totul personal vreau să mă exprim în câteva vorbe despre un artist mai puțin discutat în mediul meu, dar care mie mi-a lăsat o impresie profundă. Mă refer la cântărețul portughez Paulo Bragança, o apariție specială și unică pe fondul unui concurs de muzică ușoară. Nu știu cum arată acest domn care a urcat pe scenă mascat, distorsionat, cu intenția vizibilă de a ascunde defectele omenirii, sau din contra, de a ne arăta cât este lumea de urâtă. Din cuvintele sale rostite într-o limbă română inteligibilă mi-am dat seama că artistul este o persoană profundă, cultă, tristă. Chiar și cântecul pe care și l-a ales „Lume, lume...” interpretat de el într-un mod foarte aparte, personal, cu un tremolo care i-a dat nuanțe tragice, a fost dovada că aveam în față o persoană îndurerată de soarta omenirii. În orice caz, acest scurt recital m-a impresionat.

Trecând însă peste acest moment dramatic, am avut plăcerea să trăiesc clipe plăcute, admirând un decor frumos ridicat pe o scenă construită cu multă imaginație artistică. Iar pentru mine personal decorul cel mai frumos a fost până la urmă Muntele Tâmpa care de milenii ține în palma sa ocrotitoare Piața primăriei orașului, Biserica Neagră și casele din jur, locuri pe unde treceam cu pas săltăreț în anii tinereții... timp de 20 de ani din viață. Câteodată este minunat să asisti la întâlnirea dintre trecut și prezent.

Cărți noi în biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Dumnezeu îi așteaptă pe oameni, El nu îi caută”

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;

web site: <http://climate.literare.ro>